

მ ი ზ ა ნ თ რ ო ვ ი

მოხმედი პირები

ალცესტი — სელიმენას შეყვარებული
ფილინტი — ალცესტის მეგობარი
ორონტი — სელიმენას საყვარელი
სელიმენა — ალცესტის შეყვარებული
ელიანტა — სელიმენას ბიძაშვილი
არსინოე — სელიმენას მეგობარი
აკასტი
კლიტანდრი
გასკი

პირველი მოხმედა

I სცენა — ფილინტი, ალცესტი

ფილინტი — რა ხდება? რა დაგემართა?
ალცესტი — თავი გამანებე!
ფილინტი — არა, მაინც რაშია საქმე, რა უცნაურად იქცევი...
ალცესტი — გეუბნები თავი გამანებე-მეთქი, მომწყდი აქედან და თვა-
ლით აღარ დამენახო!

ფილინტი — ჯერ მომისმინე და მერე გაბრაზდი...

ალცესტი — სიტყვა არ გამავლონო, მაინც არ გისმენ.

ფილინტი — ვერაფერი გამიგია; ასე უცებ რა დაგეპარათა შეიქნა?

მიმაღავ, ჩვენ ხომ შეგობრები ვართ!

ალცესტი — შეგობრებიო? თუ ძმა ხარ, ეგ უაზრობა თავიდან ამოიგდე! აქამდე მეც ეგრე მეგონა, მაგრამ ისეთი რაღაცეები შეგამჩნიე, რომ გულახდელიად გეუბნები: დღეიდან მე შენი მეგობარი ვეღარ ვიქნები.

ფილინტი — მაინც რატომ? ეტყობა, რაღაც საშინელება ჩავიდინე.

ალცესტი — კარგი, კარგი. სირცხვილისაგან მიწა უნდა გისკდებოდეს ფეხქვეშ, შენ კი დამდგარხარ აქ და შენი ჭკუით, ხუმრობ. ასეთი საქციელი არავის ეპატიება. მეტსაც გეტყვი: ყოველმა პატიოსანმა კაცმა მსგავსი უხამსობის დანახვაზე განგაში უნდა ატეხოს. მაინც ვერ ხვდები რას გსაყვედურობ? ახლავე აგისინი: ხშირად მინახიხარ როგორ ეპირფერები და ელაქუცები ადამიანს, აქებ, ადიდებ, ერთგულებას უფიცები. მერე როდესაც შეგვეითხები თუ ვინ არის ეს პიროვნება, ჩემდა გასაოცრად და შენდა სამარცხვინოდ, მის სახელსა და გვარს ძლივს იხსენებ. როგორც კი გასცდები იმ ადამიანს, რომელსაც ერთი წუთის წინ მეგობრობას უმტკიცებდი და გადამეტებული ხვევნა-კოცნით თავს აბეზრებდი, მაშინვე ივინწყებ და ისეთი გულგრილი ხდები, ეჭვი მეპარება ხოლმე, თვალმა და ყურმა ხომ არ მომატყუა-მეთქი. ჰოდა, აღარ მოგყრიდები და პირდაპირ გეტყვი: ასე უღირსი, მხდალი და სულით მახინჯი ადამიანები იქცევიან. მე რომ ასეთი რამ ჩამედინა, რა თქმა უნდა უნებლიეთ, ალბათ თავს ჩამოვიხრჩობდი.

ფილინტი — თავი ჩამოვიხრჩო? რას ამბობ, ღმერთმა დამიფაროს! იქნებ მოწყალება მოილო და ეგ მკაცრი განაჩენი ცოტათი მაინც შემიშსუბუქო. ბოლოს და ბოლოს, ისეთი არაფერი ჩამიდენია, რომ საკუთარი სურვილით თავი ბანარში გაუყუარო!

ალცესტი — ვაი, რომ აქ სახუმარო და სასაცილო არაფერია!

ფილინტი — კი, მაგრამ, მაინც რას გვირჩევ, როგორ უნდა მოვიქცეთ?

ალცესტი — ახლავე მოგახსენებ: ჩემი ღრმა რწმენით, ადამიანი უნდა იყოს გულწრფელი. პატიოსან ადამიანს ფუჭი ლაპარაკი არ ეკადრება, მისი ყოველი სიტყვა გულიდან უნდა მოდიოდეს.

ფილინტი — აი, თურმე რა ყოფილა! აბა, ახლა მე მომისმინე: თუ კაცი კეთილი გულით გეგებება, განა შენც ასევე არ უნდა დახვდე? განა ადამიანს ტკბილ სიტყვაზე ტკბილი სიტყვით არ უნდა უპასუხო? აბა, სხვანაირად როგორ იქნება?

ალცესტი — გეყოფა, კმარა! გესმის რას ამბობ? როგორც ვატყობ, ამ გულისამრევ მანჭვა-გრეხვას ღრმად გაუდგამს ფესვები ელიტარულ წრეებში. მაგრამ რა ვქნა, ჩემი სული და გული ასეთ უმსგავსობას ვერასოდეს შეეგუება. აბა, დაფიქრდი: ეს ლაზღანდარა ფუქსავატები და უფიქრებლად ისვრიან დითირამბებს აქეთ-იქით, საჭიროა თუ არ არის საჭირო, ყოველ შემხვედრს ხოტბა-დიდებას ასხამენ, განურჩევლად მისი ღირსება-დამსახურებისა. მითხარი ერთი, განა მათ სიტყვას ფასი აქვს? განა მათ რაიმე დაეჯერება? მაშ, პატიოსანი და ღირსეული ადამიანებისათვის რაღა აზრი აქვს ამნაირების სიყვარულის, ერთგულებისა და თავდადების ფიცსა თუ მტკიცს? ისინი მეორე წუთში სხვა ადამიანსაც იგივე სიტყვებით დაუნწყებენ გაბრუებას! იცი, რას გეტყვი ჩემო კარგო? ჩვენ, პატიოსან ადამიანებს, სულაც არ გვინდა, რომ ჩვენ და ვილაც ვიგინდა-

რებს ერთნაირი სიტყვებით მიმართავენ და ერთნაირად სვედობდნენ საზოგადოებაში. მაშ, როგორღა განარჩიონ ადამიანებმა ღირსეულები უღირსებისაგან? დიახ, დიახ, ასეა, ვინც ყველას აფასებს, ის არავის აფასებს. რადგან შენც ჩვენი დროის ეს საშინელი დაავადება გადაგდება, ჩემს მეგობრად აღარ გამოდგები. სულაც არ მინდა ისე მექცეოდნენ, როგორც ყველას. ყველა ადამიანის მეგობარი ჩემი მეგობარი ვერ იქნება.

ფილინტი — კი, მაგრამ, ჩვენ ხომ ადამიანთა საზოგადოების წევრები ვართ. ამ საზოგადოებაში კი არსებობს გარკვეული კანონები და წესები, რომელიც მისი თითოეული წევრის მიმართ უნდა იყოს გამოყენებული.

ალცესტი — არა და არა! კიდევ გიმეორებ: ყალბი მეგობრული გრძნობებით ვაჭრობა შეუბრალებლად უნდა ისჯებოდეს, კაცი კაცურად უნდა იქცეოდეს, ყოველ ადამიანს იმას უნდა ეუბნებოდეს, რასაც გული უკარნახებს. უაზრო კომპლიმენტებით ნამდვილი გრძნობების შენიღბვა, რბილად რომ ვთქვათ, სამარცხვინოა.

ფილინტი — შენ, ასე ფიქრობ, არა? მე კი მგონია, რომ არსებობს გარკვეული სიტუაციები, სადაც სრული გულწრფელობა სასაცილო და, მეტსაც ვეტყვი, უადგილო იქნებოდა. ზოგიერთ შემთხვევაში კი, მიუხედავად შენი ყბადაღებული პატიოსნებისა, უმჯობესი იქნებოდა თუ ადამიანი თავის გულისნადებს არავის გაუმხელდა. შენ რომ გისმინოს კაცმა, თუ ვინმე გვეჯავრება ან უბრალოდ, თვალში არ მოგვდის, სიმართლე პირში უნდა მივახალოთ, არა?

ალცესტი — დიახ, სწორედაც რომ ასეა.

ფილინტი — რა ადვილად ლაპარაკობ! მაშ, შენ ნახვალ და ეტყვი ბებერ ემილიას, რომ მის ასაკში ლამაზმანობის თამაში უკვე უხამსობაა? პა, ეტყვი? არც იმას დაუმალავ, რო გარშემო მყოფებს გულს უხეთქავს მისი ფერ-უმარილით მოთხუზნული დაღარული სახე? მითხარი, ეტყვი?

ალცესტი — ერთი წუთითაც არ დავეფიქრდები.

ფილინტი — აი, მესმის გამბედაობა! ე. ი. არც დორილას მოერიდები და ეტყვი, რომ ის მომაბურებელი ადამიანია და ყველას ყურები გამოუჭედა თავის ვაჟკაცობასა და ოჯახიშვილობაზე უაზრო ბაქი-ბუქით?

ალცესტი — რა თქმა უნდა, ვეტყვი.

ფილინტი — შენ, ალბათ, ხუმრობ, ან მე დამცინი.

ალცესტი — რა მეხუმრება! ისე ვარ გაცეცხლებული, თუ ვინმეს ასეთი ორპირობა შევამჩნიე, არავითარ შემთხვევაში არ დავინდობ. უკვე თვალები მეტკინა ამდენი საზიზღრობის ყურებით. საითაც გინდა გაიხედ-გამოიხედო, ეს ქლესა ადამიანები მოგხვდებიან თვალში; სადაც გინდა მიხვიდე, ყველგან უსამართლობას, ლალატს და გაიძვერობას ნააწყდები. როგორ უნდა იცხოვროს პატიოსანმა ადამიანმა ასეთ საზოგადოებაში? სანუგეშოს ვერაფერს ვხედავ. ამიტომაც გადავწყვიტე ყველანაირი ურთიერთობა გავეწყვიტო ადამის მოდგმასთან. სხვა გამოსავალი, უბრალოდ, არ არსებობს.

ფილინტი — რაღა დაგიმალო და, შენი ფილოსოფიური ნაღველი, ცოტა არ იყოს, გადამეტებული მგონია. როდესაც ასეთ შავბნელ ფიქრებში ჩაფლულს გიყურებ, არ გენყინოს და მეცინება. ადამიანების ის თვისებები, რაც შენში ტირილს იწვევს, ჩემთვის მხოლოდ სიცილისა და გართობის მიზეზია. მაგრამ არა უშავს, სიცილი და ტირილი ხომ განუყრელი ძეგბი არიან.

ალექსი — თუ ღმერთი გნამს, შეეშვი ამ იაფფასიან შედარებებს.

ფილინტი — მე კი შევეშვები, მაგრამ შენთვის უკეთესი იქნება თუ ამ სისულელეებს თავიდან ამოგდებ. რამდენიც არ უნდა ეცადო, ამ ქვეყანას მაინც ვერ გაასწორებ. რახან გულახდილობას ასე აფასებ, მეც გულახდილად გეტყვი: შენ სამართლიანობის „დაავადებით“ ხარ შეპყრობილი და სადაც არ უნდა წახვიდე, შენი „დაავადება“ მხოლოდ და მხოლოდ სიცილს გამოიწვევს. რისხვა, რომელსაც თავს ატეხ ადამიანებს, მასხარად გხდის ხალხის თვალში და მეტი არაფერი.

ალექსი — ძალიანაც კარგი მით უკეთესი ჩემთვის! ამაზე მეტს ვერც ვინატრებდი! ნუთუ ვერ ხვდები ჩემი სიხარულის მიზეზს? ახლავე აგისხნი: ადამიანები იმდენად მეზიზღებიან, რომ ძალიანაც მენწყინებოდა თუ ისინი ჭკვიანად ჩამთვლიდნენ.

ფილინტი — როგორც შენი ლაპარაკიდან შევიტყვე, ადამიანები კარგს არაფერს არ უნდა მოელოდნენ შენგან.

ალექსი — სწორად გაგიგია ჩემი სიტყვები — ადამიანების მიმართ მხოლოდ და მხოლოდ სიძულვილის გრძნობა მაქვს, თანაც, უდიდესი და უკიდევანო სიძულვილის!

ფილინტი — და ეს შენი უდიდესი და უკიდევანო სიძულვილი ყველა ადამიანს ერთნაირად ეხება? ნუთუ ამ საბრალო მოკვდავებში ერთი ბედნიერი გამონაკლისი მაინც არ არსებობს? თანაც, ამ ჩვენს საუკუნეს თავისი უბედურებები არ ეყოფოდა, რომ ეს შენი სიძულვილიც ზედ არ დაგემატებინა?

ალექსი — არა, ჩემი სიძულვილიდან გამონაკლისი არ არსებობს. ის საყოველთაოა და ყველა ადამიანს ერთნაირად ეხება. გიკვირს არა? არა, ჩემო კარგო, აქ არაფერია გასაკვირი და ახლავე აგისხნი რატომ: ერთნი ჩემს აღშფოთებას იწვევენ იმით, რომ გაიძვერები და უკეთურები არიან; დიახ, დიახ, გაიძვერები და მეტსაც გეტყვი — ბოროტმოქმედები! მეორენი კი, ვითომც აქ არაფერი, ისე იტანენ მათ ვერაგულ საქციელს, თვალს ხუჭავენ მათ ავკაცობაზე. განა ეს პატიოსანი ადამიანის საკადრისია? მაშ, რითილა სჯობიან ისინი იმ ავაზაკებს? არაფრით! სჯობიან კი არა და, მათზე უარესები არიან. თუ ბოროტს ბოროტებას არ დაუშლი და მის ავ განზრახვას წინ არ გადაუდგები, შენ იმაზე უარესი ბოროტმოქმედი ხარ, არა, არა, მე ამას ვერასოდეს შევეგუები! რატომ არ გინდა გაიგო ჩემი აღშფოთების მიზეზი? აბა, წარმოიდგინე: ფარისეველ ადამიანს, მიუხედავად მისი კარგად მორგებული ნიღბისა, ყველა კარგად სცნობს. ყველას თავის თავზე აქვს გამოცდილი მისი ორპირობა და მუხანათობა, პირში კი ვერავინ ვერაფერს უბედავს. ეს გაიძვერაც გალალებულია, იპრანჭება, იგრიხება, ყველას თავისი გაქნილი ენით უქონავს თავს, ერთთან ერთს ამბობს, მეორესთან მეორეს, მე შენ გეტყვი და სიტყვაზე დაიჭერ! როგორც კი დასჭირდება, ისე ოსტატურად შეატრიალებს ადრე ნათქვამს, რომ თავზედს განწყველინებს და საკუთარ პატიოსნებაში ეჭვს შეგატანიანებს. აი, სწორედ ასეთების ბრალია, რომ ამ ქვეყნად ყველგან ბოროტებაა გამარჯვებული; ასე საცოდავი, უენო პატიოსნება კი სადღაც კუთხეში მიკუნჭულა და შიშისაგან ცახცახებს! ბრმა უნდა იყო ადამიანი, დიახ, დიახ, ბრმა და თუ გინდა ყრუც, ეს რომ აიტანო! მე კი ისეთ სასონარკვეთილებაში ვარ ჩავარდნილი, რომ ლამის არის ყველაფერი მივატოვო და სადმე უკაცრიელ კუნძულს შევაფარო თავი!

ფილინტი — ღმერთო ჩემო! ეს რა დღეში ყოფილხარ! რა საჭიროა ასე ვიტანჯოთ ჩვენი დროის ზნე-ჩვეულებების გამო? განა არ შეიძლება ცოტათი მაინც შევიწყნაროთ ეს საცოდავი ადამიანები? იქნებ გვეცდნენ ნაკლები სიმკაცრით გვეჩხრიკა მათი ისედაც ცოდვილი ხასიათის ყოველი კუთხე-კუნჭული! ნუთუ ადამის მოდგმაში კარგი აღარავინ დარჩა? ნუთუ ყველა ადამიანში ბინიერების ცხრათავიანი ურჩხული ჩასახლებულა? გარდასულ დროთა ზნეობრივი ნორმები ჩვენს დროში აღარ გამოგვადგება. რას იზამ, ამქვეყნად ყველაფერი იცვლება და ადამიანიც იძულებულია თავის დროს მოერგოს. ხოლო თუ შენ ამ ყველაფრის შეცვლას მოინდომებ, გიჟად გამოგაცხადებენ და ზურგს შეგაქცევენ. და მართალიც იქნებოდა შენ რა გგონია, მართო შენ ამჩნევ ამ მანკიერებებს? აი, თუნდაც შე, იცი, რამდენ უმსგავსობას ვაწყდები დღეში? მაგრამ რა ვქნა? ავდგე და ავტეხო ერთი ვაი-უშველებელი? მერე და ეშველება ამით საქმეს? არაფერიც არ ეშველება! ამიტომაც ადამიანებს ვიღებ ისეთად, როგორებიც არიან. რა ვქნა, იძულებული ვარ ჩემი ხასიათი მათ ხასიათს მივუსადაგო. ისე კი, რომ იცოდე, ამ ჩემს შემწყნარებლობასა და შემგუებლობასაც გარკვეული ფილოსოფიური სარჩული აქვს, ისევე როგორც შენს შავ მელანქოლიას.

ალცესტი — მაშ, როგორც შენი ნალაპარაკებიდან გავიგე, ამ შენს შემრიგებლურ და შემწყნარებლურ ხასიათს არანაირი საფრთხე არ ემუქრება, არა? მაშ, შენ ვერავინ და ვერაფერი დაგირღვევს სულიერ წონასწორობას, არა? აბა, ერთი კარგად დამიგდე ყური: აი, ვთქვათ, უახლოესმა მეგობარმა გილალატა, რალაც ეშმაკობით შენი ქონება ჩაიგდო ხელში ან კიდევ საზიზღარი ჭორები დაგიყარა ქალაქში, არც მაშინ გაბრაზდები? ნუთუ მეგობრის ღალატსაც ასევე მშვიდად განსჯი?

ფილინტი — არა, შენ ვერ გამიგე რას ვამბობ. მე შენზე ნაკლებად როდი ვხედავ ადამიანთა იმ მანკიერებებს, რამაც შენ სული აგატკია. მეც შეურაცხყოფილი ვარ, როდესაც მატყუარა, ცბიერ და ანგარებიან ადამიანებს ვხედავ. რითი სჯობიან ისინი ლეშისმჭამელ ყორნებს, ოინბაზ მაიმუნებს ან გაცოფებულ მგლებს? სჯობიან კი არა და მე მგონი უარესებიც არიან.

ალცესტი — რომ წარმოვიდგენ, როგორ შეუძლიათ ადამიანებს მიღალატონ, მომატყუონ, ნაწილ-ნაწილ დამგლიჯონ, ჩემი ქონება მიითვისონ... და მერე რისთვის? არა, არა, იმდენი საშინელება წარმომიდგა თვალწინ, რომ გაფიქრებაც კი შიშის ზარს მცემს.

ფილინტი — რა დაგემართა, დაწყნარდი! აბა, რა საჭიროა წინასწარ ნერვების აშლა! თუ ასეთი უბედურება დაგატყდება თავს, ადექი და სასამართლოში უჩიველე ავის მქმნელს. შენც მოისვენებ და დამნაშავეც დაისჯება.

ალცესტი — სასამართლოში ვიჩივლო? არავითარ შემთხვევაში!

ფილინტი — მაშ, ვინ უნდა იძიოს შური შენს მაგივრად?

ალცესტი — ვინ და, გონიერებამ, კეთილმა ნებამ და სამართლიანობამ. აი, ვინ არიან ყველაზე საიმედო შურისმაძიებლები.

ფილინტი — ე. ი. შენ არც ერთ მოსამართლეს არ მიაკითხავ შენი სიმართლის დასაცავად?

ალცესტი — ჩემს სიმართლეს მოსამართლე რად უნდა? მას არც დაცვა სჭირდება და არც გამოძიება.

ფილინტი — არა, მე შენს სიმართლეში ეჭვი კი არ მეპარება, მაგრამ

მინდოდა შეთქვა, რომ პატიოსანი ადამიანის შეუწავსებლობა არავის არ უნდა შერჩეს.

ალცესტი — ერთხელ ვთქვი და ჭავთათავე: ერთ ნაბიჯსაც არ გადავდგამ საკუთარი თავის დასაცავად. მტყუანი ვიქნები თუ მართალი, ამას მნიშვნელობა არა აქვს.

ფილინტი — ნუთუ ასე გჯერა, რომ სიმართლე თავის გზას თვითონ იპოვის?

ალცესტი — იპოვის თუ არ იპოვის არ ვიცი, მაგრამ კიდევ ერთხელ ვიმეორებ: მის საძებნელად და დასადგენად თითოსაც არ გავანძრევ.

ფილინტი — სიმართლე შენს მხარეზეა, მაგრამ ნუთუ არ იცი ინტრიგებს რა შეუძლია?

ალცესტი — ჩემთვის ამას არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს.

ფილინტი — მაგრამ, ვაი თუ დამარცხდი?

ალცესტი — დავმარცხდე რა, მე ხომ ძალიან მინდა გამარჯვებით დაგტკბე.

ფილინტი — ვერაფერი გამიგია; თუ დამარცხდები, გამარჯვებით როგორღა უნდა დატკბე?

ალცესტი — დამარცხება და საქმის ნაგება უდიდეს სიამოვნებას მომანიჭებს. სიამოვნება რა, შენი აზრით, გამარჯვება არ არის?

ფილინტი — აი, ახლა კი, სულ დამაბნეი...

ალცესტი — ღმერთო ჩემო! რა არის აქ დასაბნევი და გაუგებარი? მე ეს დავა თვალნათლივ. დამანახებს სადამდე შეიძლება მივიდეს ადამიანთა ბოროტება, ვერაგობა და ზნედაცემულობა. ისინი ხომ ყველაფერს გააკეთებენ იმისათვის, რომ ქვეყნიერების მტრად გამომიყვანონ!

ფილინტი — აი, თურმე რა აზრები გიტრიალებს თავში!

ალცესტი — მე რომ იმათ ვაჯობო, იმათზე უარესი უნდა ვიყო. ჩემი ნამდვილი გამარჯვება დამარცხება იქნება! ახლა ხომ გაიგე რა მინდა?

ფილინტი — კი გავიგე, მაგრამ ერთ რჩევას მოგცემ და არ გენყინოს: სხვებთან ასე არ ილაპარაკო, თორემ დაგცინებენ.

ალცესტი — დამცინონ რა, მით უარესი მათთვის. ხომ გაგიგონია: „იცინის ის, ვინც ბოლოს იცინის“.

ფილინტი — კეთილი და პატიოსანი. მაგრამ ერთი რამ ვერ გამიგია და იქნებ გამარკვიო: შენ, როგორც გატყობ, სიმართლისა და პატიოსანების ძებნაში, მთელ ქვეყნიერებას სამკვდრო-სასიცოცხლოდ უპირებ გადაკიდებას. მაგრამ ამ უზნეობის მორევში, რომელშიც თურმე ადამიანები ყელამდე ვართ ჩაფლული, მაინც ყოფილა ერთი ვიღაცა, რომლის დანახვაც შენს თვალსა და გულს ძალიანაც სიამოვნებს. ხომ ასეა? ეს ყველაფერი კარგი, მაგრამ შენი არჩევანი, ცოტა არ იყოს, მოაცდებს. არა, არა, დამაცადე, ახლავე აგისხნი ჩემი გაცდების მიზეზს. მე, როგორც ყური მოვკარი, ელიანტას, რომელიც პატიოსანების განსახიერებაა, თურმე თვალი უჭირავს შენზე; ეს კიდევ არაფერი და არც ეს უკარება არსინოე ყოფილა შენდამი მაინცდამაინც გულგრილი. შენ კი არც ერთი მოგდის თვალში და არც მეორე. თურმე ნუ იტყვი და ეს ჩვენი კეკლუცი სელიმენა ჩაგვარდნია გულში. არა, მე სელიმენას საწინააღმდეგო კი არაფერი მაქვს, მაგრამ ერთ რამეს კი გეტყვი: შენ რომ სხვებს უკიფინებ, იმ მანკიერებებისაგან, მე მგონი, არც ეგ უნდა იყოს შორს. მაშ, რალა გამოდის, ერთი და იგივე ცოდვები ზოგს ეპატიება და ზოგს არა? თუ არა და როგორ იტან მაგის, რბილად რომ ვთქვათ, ნაკლოვანებებს? ვერ ამჩნევ, თუ ამჩნევ და პატიობ?

ალცესტი — არა, არა, რას ამბობი იმ ანალგაზრდა ქვრივის სიყვარულს სულაც არ დაუბრმავებია იხე, რომ ვერ დავინახო მისი მანკიერებანი. რა თავდავიწყებამდეც არ უნდა მიყვარდეს ეს ქალი, მის დასადა კარგს ჩემზე უკეთესად ვერც ვერავინ დაინახავს და ვერც ვერავინ განსჯის. მაგრამ ერთ რამეში კი უნდა გამოგიტყვე: სელიმენამ იცის, როგორ მომანონოს თავი. ძალიანაც კარგად ვხედავ მაგის ქარაფშუტობასა და კიდევ რაღაც-რაღაცეებს, მაგრამ რა ვქნა? როგორც ჩანს, ჩემი მისდამი სიყვარული ყველაფერზე მაღლა დგას. ისე კი, იმედი მაქვს, რომ შექმლებ სელიმენას სულის განწმენდას და გამოსწორებას.

ფილინტი — თუ შენ ამას შესძლებ, უნდა გითხრა, რომ ეს პატარა გამარჯვება როდი იქნება. მაშ, შენ ფიქრობ, რომ სელიმენასაც უყვარხარ?

ალცესტი — აბა, მაშ, როგორი იმას რომ არ ვუყვარდე, არც მე მეყვარებოდა!

ფილინტი — არა, მე კი მჯერა, მაგრამ თუ სელიმენასაც უყვარხარ და თავის გრძნობას არ მაღავს, ვილაც-ვილაცეები მეტოქეობას როგორღა გიბედავენ?

ალცესტი — დღეიდან ვეღარ გაბედავენ. ჩემი სიყვარულის საგანი მთლიანად მე უნდა მეკუთვნოდეს. აქ იმისათვის ვარ მოსული, რომ სელიმენას ჩემი ეს სურვილი გაეუმჯლავნო.

ფილინტი — შენი საქმისა შენ იცი, მაგრამ მე თუ მკითხავ, შენნაირ კაცს ელიანტა უფრო შეეფერება. თან რომ იცოდე, როგორ უყვარხარ და როგორ გაფასებს!

ალცესტი — ვიცი, ვიცი, მაგრამ რა გაეწყობა? ხომ იცი, სიყვარული გონებას არ ემორჩილება.

ფილინტი — რა ვიცი, აბა, ისე კი, ძალიან მეეჭვება შენი ამგვარი რწმენა და იმედი. ვაითუ...

სცენა II — ორონტი, ალცესტი, ფილინტი

ორონტი — ქვემოთ მითხრეს, რომ ელიანტა და სელიმენა საყიდლებზე გასულან. მაგრამ, როგორც კი შევითყვე, რომ თქვენ აქ იყავით, გადავწყვიტე ამოვსულიყავი და მეთქვა, რომ უზომოდ გაფასებთ. უკვე დიდი ხანია, რაც თქვენთან დაახლოება მინდა. ისე კი, უნდა გითხრა, რომ არც მე გახლავართ ხელსაკრავი ადამიანი. ბედნიერი ვიქნებოდი, თუ ჩემთან მეგობრობას ისურვებდით.

(ამ დროს ალცესტი ოცნებებშია გართული და არც კი ესმის, რომ ორონტი მას მიმართავს).

ალცესტი — მე მეუბნებით?

ორონტი — დიახ, თქვენ გელაპარაკებით. მე მგონი, ცუდი არაფერი მიკადრებია.

ალცესტი — არა, ცუდი არა, მაგრამ გაცოცხლებული ვარ, რას მივანერო ესოდენ დიდი პატივი, არ ვიცი...

ორონტი — ჩემი სიტყვები ნუ გაგაოცებთ. მეტსაც გეტყვით: ამ ქვეყნად ყველაზე მეტად თქვენ გაფასებთ.

ალცესტი — ცოტა არ იყოს, უხერხულ მდგომარეობაში მაყენებთ...

ორონტი — დედამიწის ზურგზე თქვენზე ღირსეული ადამიანი არ შეგულება.

ალექსი — ეს უკვე მეტისმეტია...

ორონტი — დიახ, დიახ, რა საჭიროა თავმდაბლობა. შე თუ მკითხავთ, ადამიანის ყველა საუკეთესო თვისება თქვენშია თავმოყრილი.

ალექსი — მე მგონი, აჭარბებთ...

ორონტი — ეშმაკმა წამილოს თუ რამე ზედმეტს გეუბნებოდეთ! ნუ-თუ არ გჯერათ ჩემი? მოდით, ერთმანეთს ხელი გავუწოდოთ და მეგობრობა შევფიცოთ! თანახმა ხართ?

ალექსი — სიმართლე გითხრათ, არ ვიცი...

ორონტი — როგორ, უარს მეუბნებით?

ალექსი — არა, არა, ნუ ბრაზობთ. აბა, ერთი წუთით ყური დამიგდეთ: თქვენ რომ ასე მაფასებთ და ჩემთან მეგობრობა გსურთ, ძალიანაც მსიამოვნებს, მაგრამ ნუთუ ადამიანები ასე ერთი ხელის დაკვრით მეგობრდებიან? ვისაც ასე თვალის დახამხამებაში შეუძლია ჩახუტება და დაახლოება, იმან, უბრალოდ, არ იცის რა არის მეგობრობა. კაცი ჯერ უნდა გაიცნოს, მისი ღირსება-ნაკლოვანებები კარგად უნდა აწონ-დაწონო, იქვე არც შენი დაივიწყო და ბი, ამის მერე უნდა დაუმეგობრდე. თუ არა და, შეიძლება ერთსაც და მეორესაც სანანებლად გაგინდეთ საქმე. მერე უკვე გვიან იქნება თითზე კბენანი.

ორონტი — ვხედავ, რომ თქვენში არ შევმცდარვარ. მართლაც, ისე ლაპარაკობთ, როგორც ჭკვიან ადამიანს შეეფერება. თანახმა ვარ დავიცადო, სანამ დრო თვითონ არ დაგვამეგობრებს. ისე კი, იცოდეთ: თქვენი გულისთვის ყველანაირ განსაცდელს სიხარულით შევეგებები. აბა, სცადეთ, იქნებ მეც გამოგადგეთ რამეში. იმასაც გეტყვით, რომ „ზემთ“ დიდი ნაცნობობა მაქვს, გავლენიან ხალხში სიტყვა მეთქმის, მაფასებენ, მენდობიან. იქნებ თქვენც მენდოთ და რაიმე საქმეში გამომიყენოთ. გეფიცებით არ დაგზარდებით და თქვენი გულისთვის შეუძლებელს შევძლებ. მანამდე კი ერთი სათხოვარი მაქვს და უარს ნუ მეტყვით: ცოტა ხნის წინ სონეტი დავწერე. თქვენს მეტს ვერავის ვანდობ მის შეფასებას. იქნებ მომისმინოთ და თქვენი აზრი გამიზიაროთ?

ალექსი — სიმართლე გითხრათ, ამ საქმეში მსაჯულად არ გამოგადგებით.

ორონტი — ვითომ რატომ?

ალექსი — ზედმეტად პირდაპირი ვარ და ვაითუ არ მომეწონოს...

ორონტი — მეც თქვენი პირდაპირობის იმედი მაქვს. გთხოვთ არაფერი დამიმალოთ და გულახდილად მითხრათ თქვენი აზრი. სხვანაირად ხო თავის მოტყუება გამომივა და სხვა არაფერი.

ალექსი — კარგით, რახან ასეა, გისმენთ. აბა, დაიწყეთ!

ორონტი — „სონეტი“... ხომ გითხარით, სონეტია-მეთქი; „იმედი...“ ხვდებით, არა? ერთ ქალს ეძღვნება, რომლის ქვევაც, ცოტა არ იყოს მიამეძებს, რომ ჩემს გრძნობას უპასუხოვდ არ დატოვებს. „იმედი...“ თანაც გაფრთხილებთ: ეს დიდი პოემა არ გეგონოთ, გამოჩენილი პოეტები რომ უძღვნიან ხოლმე თავიანთ გულის ვარდებს. ეს სულ პატარა ლექსია, ნაზი, თბილი, რბილი, მაგრამ შიგ დიდი სიყვარული ჩავაქსოვე. იმედია, მიხვდით, რასაც გეუბნებით. თუმცა, მეც რას მივედ-მოვედები, თქვენ უჩემოდაც კარგად გაიგებთ ყველაფერს.

(თან შიგადაშიგ ალექსტს უყურებს).

ალცესტი — კმარა ამდენი ახსნა-განმარტება. აბა, ვნახოთ ერთი, რა დანერეთ.

ორონტი — „იმედი...“ ჰო, მართლა, სტილი შეიძლება ცოტა ჩანს, რა თულის მოგერვნით და მაინც და მაინც ვერც სიტყვები გამოხატავდნენ იმას, რისი თქმაც მინდოდა, მაგრამ...

ალცესტი — კარგი, გეყოფათ, რა საჭიროა ამდენი ლაპარაკი; ჯერ წაიკითხეთ და დანარჩენს მერე გეტყვით.

ორონტი — თანაც გაითვალისწინეთ, რომ ლექსი სულ რაღაც თხუთმეტ წუთში დავწერე.

ალცესტი — გავიგე, გავიგე, მაგრამ იცოდეთ: დროის ხანგრძლივობას ამ შემთხვევაში არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს. აბა, იქნებ მაღირსოთ და ბოლოს და ბოლოს წამიკითხოთ!

ორონტი —

„L'espoir, il est vrai, nous soulage
Et nous berce un temps nôtre ennui;
Mais, Philis, le triste avantage
Lorsque rien ne marche apres lui“.

(მართალია, იმედი შვებას გვაძლევს და ცოტა ხნით დარდსაც გვიქარვებს, მაგრამ, ჩემო ფილის, რა აზრი აქვს მარტოოდენ იმედს, თუ მას სწვა არაფერი არ მოჰყვება).

ფილინტი — მე, პირადად ამ პატარა სტროფით უკვე მოხიბლული ვარ.

ალცესტი — რას ამბობ? ნუთუ მართლა მოგწონს ეს სისულელე?

ორონტი —

„Vous eutes de la complaisance;
Mais vous en deviez moins avoir
Et ne vous pas mettre en dépense
Pour ne me donner que l'espoir“.

(თქვენ ძალიან თავაზიანი ხართ ჩემს მიმართ, მაგრამ თუ იმედს მიღმა სწვა არაფერი დგას, ვისურვებდი, რომ ეგ თავაზიანი მოჰყრობა უნებშობით შეგეცვალათ).

ფილინტი — აბა, უსმინე ერთი, რა ლამაზი სიტყვები უპოვია თავისი გრძნობების გამოსახატად!

ალცესტი (ხმადაბლა) — უსინდისო ხარ და მეტი არაფერი! ამ უაზრობას როგორ აქებ?

ორონტი —

„S'il faut qu'une attente éternelle
Pousse a bout l'ardeur de mon zèle,
Le trépas sera mon recours.“

Vos soins ne m'en peuvent distraire,
Belle Philis, on désespère
Alors qu'on espère toujours".

(თუ უსასრულო მოლოდინი გრძნობას გამინულებს, ვისურვებდი, რომ სიკვდილში მეპოვა შევება. თქვენი თავაზიანობა ჩემს დარდს ვერაფერს უშველის; ლამაზო ფილის, უიმედოდ ვარ, თუმცა კიდევ იმედი მაქვს).

ფილინტი — ნახე, ერთი, რა მშვენივრად დაასრულა სათქმელი
ალცესტი — ხმა ჩაინწყვიტე, ეშმაკის კერძო, თორემ ისეთ დღეს და-
გაყრი, რომ მართლა დასასრულს მოგანატრებ!

ფილინტი — რატომ არ გჯერა, რომ ასე კარგად გარითმული ლექსი
ჯერ არ გამიგონია!

ალცესტი — ღმერთო ჩემო ეს რა შესისის!

ორონტი — იმიტომ მაქვთ, რომ გინდათ მასიამოვნოთ, არა?

ფილინტი — არა, თქვენს სიამოვნებას სულაც არ ვცდილობ.

ალცესტი (ხმადაბლა) — მაშ რა გალაპარაკებს შე მატყუარავ?

ორონტი — თქვენ კი, იმედია, ჩვენი შეთანხმება არ დაგვიწყვბიათ.
გთხოვთ არ მომერიდოთ და თქვენი აზრი გულახდილად მომახსენოთ.

ალცესტი — აბა, როგორ გითხრათ, სხვისი გაკრიტიკება არც თუ
ადვილი საქმეა. თანაც, თავად უკეთესად მოგეხსენებათ, ადამიანებს გვი-
ყვარს როდესაც გვაქებენ. ერთი სიტყვით, შენიშვნას ვერ ვიტანთ. მე კი,
ერთხელ, ერთ პიროვნებას, სახელსა და გვარს არ დავასახელებ, არც ვა-
ციე, არც ვაცხელებ და პირში მივახალე ჩემი აზრი მის, ასე ვთქვათ, ლექ-
სებზე. რატომ უნდა მოვრიდებოდი? თუ ადამიანს ხელუბნი გეჭავენ და წე-
რას ჰყვანხარ ატანილი, აუცილებელი კი არ არის ლექსები წერო! თუ
მანც და მანც საკუთარ გრძნობებს ველარ ერევი და რაღაცას დაჯ-
ლაბნი, შენთვის უნდა შეინახო და არა საქვეყნოდ გამოფინო — აი, ნა-
ხეთ, რა ჭკვიანი და ნიჭიერი ბიჭი ვარო! თანაც, მოითხოვენ გვაქეთ და
გვადიდეთო!

ორონტი — ამით რის თქმა გინდათ? ე. ი. მეც შევცდი, რომ ლექსი
ნაგვიტხეთ და აზრის გამოთქმა გთხოვეთ, არა?

ალცესტი — არა, არა, რას ამბობთ! მე იმ სხვაზე მოგახსენებდით,
იმედი რომ ჰქონდა „შედევრს“ შევუქებდი. თავისი ლექსებით იმან ხომ
საკუთარი თავი გალანძღა! იმ ადამიანს შეიძლება მრავალი კარგი თვისე-
ბა ჰქონდა, მაგრამ ხალხი მას, როგორც ცუდ პოეტს, ისე გაიცნობდა. აბა,
ეს საქმეა?

ორონტი — ჩემს სონეტზეც იგივე აზრისა ხართ?

ალცესტი — არა-მეთქი, ხომ გითხარით, თქვენზე არ ვლაპარაკობ.
ისევ იმ უნიჭოზე გელაპარაკებით. იმასაც ვუთხარი და თქვენც გიმეო-
რებთ: იცით, რამდენმა ღირსეულმა ადამიანმა გაიტეხა სახელი იმით, რომ
წერის წყურვილს ვერ მოერიო! აბა, რა უნდოდათ, რისთვის აიტიკის
აუტიკივარი თავი?

ორონტი — მაშ, ჩემი ლექსებიც არაფრად არ ვარგა და მეც იმ უაი-
პოეტების რიცხვს მივეუკუთვნები, არა?

ალცესტი — არა, ამას თქვენს გასაგონად როდი ვამბობ. ისევ იმ
გიჟ-პოეტას ამბავს გიყვებით. პოდა, კიდევ იცით, რა ვუთხარი? რა იყო,

შე კაი კაცო-მეთქი, განა რა აზრები გიტრიალებდა ისეთი თავში, რომ მიინც და მიინც უნდა გაგერიტმა და საქვეყნოდ გამოგეჭენებინა-მეთქი? რას იტყვით, ხომ კარგად მითქვია? თანაც, ახლა დაბეჭდვაც რომ მომინდომა! აი, ეს კი უკვე დანაშაულია! ასეთ ცოდვას მხოლოდ უბედურ და გაჭირვებულ კაცს ვაპატიებ, რომელიც იძულებულია ლუკმა პურის ფული ლექსების წერით იშოვოს. მაგრამ შენ თუ საამისო გაჭირვება არ გადგას, შეძლებულ კაცად ითვლები და ლექსებსაც მხოლოდ საკუთარი თავისა და სხვების გასართობად წერ, აბა, ახლა იმ სხვებს ჰკითხე, ერთობიან მაგ შენი ნაცოდვილართ? ზრდილობის გულისთვის რომ გისმენენ და ცალყბად გაქებენ, მართლა პოეტი ხომ არ გგონია შენი თავი?! აი, ასე ვარიგებდი იმ კაცს. გავაგებინე რამე თუ ვერა, არ ვიცი, მე ჩემი ვეცადე, დანარჩენი უკვე თავისი საქმეა, რაც უნდა, ის უქნია.

ორმნტი — რა დღეში ჩაგიგდიათ ის საწყალი! ისე კი, მაგარ-მაგარი სიტყვები გითქვამთ! მაგრამ ამ ჩემს სონეტზე მიინც არაფერს ამბობთ...

ალექსტი — გულახდილად რომ გითხრათ, კაბინეტური ლექსია. ვერ მიმიხვდით? აი, როგორ გითხრათ, ასეთი ლექსი სახლში უნდა გედოთ და არავის წააკითხოთ. არა მგონია, ვინმეს ესიაშოვნოს მაგისი მოსმენა. მოიცათ, მოიცათ, ჯერ ბოლომდე მომისმინეთ და მერე დაიცავით ეგ თქვენი „შედევი“. როგორც გატყობთ, ამ დროის ფენის ხმას აყოლილხართ და რალაც ყურით მოთრეული სიტყვებით შეგიკონწინებიათ ეგ თქვენი ლექსი. აბა, ერთი მითხარით სად გაგიგონიათ „იმედი ცოტა ხნით დარდს გვიქარვებს“, ან კიდევ „თუ მას სხვა არაფერი არ მოჰყვება“, კიდევ რა იყო? ჰო, გამახსენდა: „ლამაზო ფილის, უიმედოდ ვარ, თუმცა კიდევ იმედი მაქვს“. თქვენ ამ აბდაუბდას ლექსს ეძახით? თქვენ შეიძლება ეძახით, მაგრამ მე ვერ დავუძახებ და ნურც დამაძალებთ. გაგიგონიათ, რომ სადმე ვინმე ასე გადაპრანჭულად ლაპარაკობდეს? თუმცა, არც მთლად თქვენი ბრალია — ეს უგემოვნობაც ამ საუკუნემ მოიტანა. აბა, გაიხსენეთ, რა ვაჟკაცურ ლექსებს გამოთქვამდნენ ჩვენი მამა-პაპანი:

„Si le roi m'avait donné
Paris, sa grand'ville,
Et qu'il me fallat quitter
L'amour de ma mie,

Je dirais au roi Henri:
Reprenez votre Paris,
J'aime mieux ma mie, au gué,
J'aime mieux ma mie“.

*(მეფემ დედაქალაქი პარიზი მომცეს და მითხრას შენი მიჯნური მი-
ატოვეო, მე ვეტყვი მეფე ანრის უკან წაილოს, პარიზი, მე ხომ ჩემი საყვა-
რელი მთელ ქვეყანას მირჩენია).*

ჰა, რას იტყვით, როგორია! ხომ დაგიარათ ცეცხლმა ძარღვებში მართალია, რითმა სიმდიდრით ვერ დაიტრიალებს და სტილიც მოძველებულია, მაგრამ სად ეგ თქვენი უსუსური გრძნობების კნავილი და სად ეს ომხიანი შეძახილი! აბა, ერთხელ კიდევ მომისმინეთ:

„Si le roi m'avait donné
Paris, sa grand'ville,
Et qu'il me fallut quitter
L'amour de ma mie,

Je dirais au roi Henri:
Reprenez votre Paris,
J'aime mieux ma mie, au gué,
J'aime mieux ma mie".

(მეფემ დადაქალაქი პარიზი მომცეს და მითხრას შენი მიჯნური მი-
ატოვეო, მე ვეტყვი მეფე ანრის უკან წაიღოს პარიზი, მე ხომ ჩემი საყ-
ვარელი მთელ ქვეყანას მირჩევნია).

აი, ეს არის შეყვარებული ადამიანის სიტყვები და არა ის თქვენი
„იმედი მაქვს და მანინც უიმედოდ ვარ“ თუ რაღაც ჯანდაბა! წესიერად
აღარც კი მახსოვს!

(ფილინტს მიუტრიალდება).

შენ რაღა გაცინებს? რა, ტყუილს ვამბობ? თავი დიდად კი მოგაქვს,
მაგრამ ისიც კი ვერ გაგიგია, რომ მაგ თქვენ ყალბ ბრილიანტებს ამ,
ერთი შეხედვით, დაუხვეწავი სიტყვების რახარუხი ათასჯერ სჯობია!

ორონტი — მე კი გარწმუნებთ, რომ ჩემი ლექსი ძალიანაც მშვენი-
ერია!

ალცესტი — ეგ უკვე თქვენი საქმეა. მე კი მაგ სისულელეებით თავს
ვერ ავიტკიებ. მე შენ გეტყვი და, მაგაზე კარგი ლექსი ძნელი საშოვ-
ნელია!

ორონტი — დიდი ამბავი, თქვენ თუ არ მოგწონთ. სამაგიეროდ,
სხვები მაქებენ.

ალცესტი — იმათი ხელობა ტყუილის თქმაა, მე კი ტყუილისაგან
ღმერთმა დამიფაროს!

ორონტი — როგორც ვხედავ, იმდენი ჭკუა გქონიათ, რომ სხვებსაც
ურიგებთ!

ალცესტი — თქვენი ლექსი რომ შემექო, ალბათ, ჭკუა-გონებას აღარ
დამინუნებდით!

ორონტი — არა უშავს რა, თქვენი შექების გარეშეც როგორმე გა-
ვძლებ.

ალცესტი — რას იზამთ, უნდა გასძლოთ, თქვენ თუ ჩემს ქებას ელ-
ოდებით, დიდხანს მოგიწევთ ლოდინი!

ორონტი — აბა, ერთი, თქვენ დაწერეთ ლექსი; ვნახავ რა გამო-
გივათ!

ალცესტი — არაფერი რომ არ გამომივა, იმიტომაც არ ვწერ. ყოველ
შემთხვევაში, თუ ხელი წამისწრებს და დავწერ, თქვენსავით მთელ ქვე-
ყანას კი არ შევეყრი და დავაძალებ, გინდა თუ არა შემაქეთ-მეთქი!

ორონტი — ცოტა ზედმეტად ხომ არ მიწუნებთ ლექსს?

ალცესტი — რა ვქნა, რა გიყოთ, მომწონებლები სხვაგან ეძებთ!

ორონტი — ძალიან მკაცრი ყოფილხართ!

ალცესტი — მკაცრი კი არა, სამართლიანი ვარს შე ჩემი გითხარით, დანარჩენი უკვე თქვენი საქმეა.

ფილინტი (შუაში ჩადგება) — კარგი, ახლა, გეყოფათ რა აქ საჩხუბარი და საკამათო!

ორონტი — ბოდიში, ბოდიში თქვენ რას გერჩით, ყველაფერი ჩემი ბრალია!

ალცესტი — პირიქით, მე მაპატიეთ, ცოტა ზედმეტად გავცხარდი.

სცენა III. — ფილინტი, ალცესტი

ფილინტი — აჰა, ხომ გუბუნებოდი ხომ ხედავ, რა უსიამოვნებას გადაეყარე მაგ შენი საამყო პირდაპირობით! კაცს თურმე უნდოდა მაგისი ლექსები შეგექო, მე კიდევ ვფიქრობდი, რა ცაში აშყავს ეს ჩვენი ალცესტი-მეთქი!

ალცესტი — კარგი ერთი, ამაზე ლაპარაკი აღარ მინდა. ან კი წელან რა ენა მექავებოდა, რომ მაგას ველაპარაკებოდი!

ფილინტი — ისე, რა იქნებოდა ერთი-ორი ტკბილი სიტყვა რომ გაგმეტებინა? კაცს გულს გაუხარებდი, ასიამოვნებდი. ასე არ აჯობებდა? შენ კი დაიჩემე: ეს სიმართლეო, ეს პატიოსნებო. ნეტა ვის რად უნდა ეგ შენი სიმართლე!

ალცესტი — თუ ადამიანებს სიმართლე აღარ სჭირდებათ, მაშ, მე აღარაფერი მესაქმება მათთან!

ორონტი — ოო, ეს უკვე ნამეტანია! რა კაცი ხარ, არაფერში ზომა არ იცი!

ალცესტი — გამანებე თავი, თუ ღმერთი გწამს!

ორონტი — მოიცა, ერთი სიტყვა მათქმევინე...

ალცესტი — ხმა-მეთქი!

ფილინტი — რა მოხდა, ბოლოს და ბოლოს, რა დაგემართა?

ალცესტი — ნუ მელაპარაკები-მეთქი, მაინც არ გისმენ.

ფილინტი — ერთი სიტყვა, მხოლოდ ერთი სიტყვა მათქმევინე და ხმას აღარ ამოვიღებ!

ალცესტი — ვერ გაიგე, რა გითხარი?

ფილინტი — მაგ შენი პირდაპირობით შეურაცხყოფა კი არ უნდა მიაყენო ადამიანებს...

ალცესტი — ღმერთო ჩემო! რა დავაშავე, ამას ვის გადავეყიდე! მეტის ატანა უკვე აღარ შემიძლია! წადი რა, საქმე არა გაქვს, რა კუდში დამდევი!

ფილინტი — აბა, რას ამბობ! ახლა შენი მართო გაშვება შეიძლება? რამდენიც გინდა მლანძლო, მაინც არ მოგეშვები!

მეორე მოქმედება

I სცენა — ალცესტი, სელიმენა

ალცესტი — რაღა დაგიმალო, სელიმენა და, შენი ქცევა არ მომწონს, იმდენი ბოღმა დამიგროვდა გულში, რომ აღარ ვიცი რა ვქნა. ადრე თუ გვიან ხომ უნდა ვუთხრათ ერთმანეთს სათქმელი და მოდი, ბარემ გულახ-

დილადად ვილაპარაკოთ. მე ჩემსას გეტყვი, შენ შენი მითხარი, იქნებ არც ისე ცუდადაა საქმე, როგორც მე მგონია. ავად თუ კარგად რაღაცას ვარკვევთ და იქნებ მეც ცოტა გული დავიმშვიდო. რას იტყვი, წონ მართალს ვამბობ?

სელიმენა — კი, მაგრამ, ვერ გამიგია, აქ ხაჩუბურად მოხვედი?

ალექსანტი — ჩხუბი რა შუაშია? რახან ვერ მიხვდი, რის თქმაც მინდა, პირდაპირ გეტყვი: რაღაც ძალიან ბევრი კაცი ტრიალებს შენს გარშემო, თანაც ვატყობ, რომ ყველას თვალში მოსდინხარ. მარტო ეს რომ იყოს, რაღა მიჭირდა? გული იმაზე მისკდება, რომ შენც ყველას უცინი, ეკეკლუცები და გულს უჩვენებ. როგორ ფიქრობ, ჩემთვის ამის ატანა ადვილია?

სელიმენა — რა უცნაურად მელაპარაკები? რა ჩემი ბრალია თუ კაცებს მოვწონვარ? რა ვქნა, ავუკრძალო შემოხედვა თუ ჯოხით დავერიო და აქეთ-იქით მივფანტ-მოვფანტო? აბა, მითხარი ერთი, როგორ მოვიქცე?

ალექსანტი — არა, იმას კი არ გეუბნები, აშარი ქალივით მოიქეცი და ხალხი დააფრთხე-მეთქი. აბეზარი კაცები კეტით კი არა, შენი თავდაჭერით უნდა მოიგერიო. მე ისიც ვიცი, რომ შენისთანა ლამაზ ქალს თავ-ვანისმცემლები არ მოაკლდება, მაგრამ შენ თუ ყველას სახლისა და გულის კარებს გაუღებ, ეგ რაღა გამოვა? განა მართალს არ ვამბობ? აი, თუნდაც, ის კლიტანდრია თუ ვიღაცა, ვინ არის, რას წარმოადგენს, დღე და ღამე აქ რომ გიზის და თვალებს უჟუჟუნებ? გამაგებინა მაინც, რითი მოგაწონა თავი? იქნებ ნუკა თითზე გაზრდილმა ფრჩხილმა მოგტაცა თვალი? ან იქნებ მისი განუწილი თმა გხიბლავს? არა, მაინც რასა ჰგავს ეს კაცი! ჩაცმა მაინც იცოდეს! ჩაყუდებულა რაღაც ჩაფართხუნებულ შარვალში, აუსხია ათასი ზიზილ-ჰიპილო და თავი მწვანე კიტრივით მოაქვს! თანაც, რა ყალბი სიცილი აქვს! პირდაპირ გული აგერევა! აი, ასეთმა კაცმა როგორ მოგაწონა თავი?

სელიმენა — რა მოხდა, რა ლანძღვა-გინების კორიანტელი დააყენე! საწყალი კლიტანდრი! რახან ვუცინი, ეს მაინც და მაინც იმას კი არ ნიშნავს, რომ მაგის არშეყოფას მხარს ვუბამ! ნუთუ ვერ ხვდები? ჩემი საქმეების მოსაგვარებლად მჭირდება და იმიტომაც ვუცინი. ისეთი ნაცნობობა ჰყავს, ნამდვილად ვერ დავკარგავ.

ალექსანტი — ჯანდაბას შენი საქმეები! მოიშორე ეგ კაცი თავიდან და მაგისი მეტოქეობით მეც ნერვებს ნუ მომიშლი!

სელიმენა — მაშ, გამოდის, რომ შენს დასაშოშმინებლად ჩადრი უნდა ავიფარო და ისე ვიარო!

ალექსანტი — ჩადრის აფარებას არავინა გთხოვს, მაგრამ არც ის მომწონს, რომ ყველა გამვლელ-გამომვლელს სიცილ-კისკისითა და ხვევნა-კოცნით ეგებები!

სელიმენა — რა ვქნა, მე ყველას ერთნაირად ვხვდები. ვინმე რომ გამორჩეული მყავდეს, შენი ეჭვიანობა გასაგები იქნებოდა, მაგრამ თუ ყველა კაცი ჩემთვის ერთნაირი გასართობია, შენ რაღა გალეღვებს, ვერ გამიგია!

ალექსანტი — რა არის აქ გაუგებარი, სელიმენა? სწორედ მაგისი მესინია, რომ იმათსავით მეც შენი გასართობი ვარ და მეტი არაფერი! განა რა უპირატესობა მაქვს იმათთან შედარებით?

სელიმენა — აბა, იმათ როგორ ედრები! სად ისინი და სად შენ! შენ რა, ვერ ხვდები, რომ მიყვარხარ?

ალცესტი — გიყვარვარ? მერე და, რით დამიმტკიცებ მაგას?

სელიმანა — რა, სიტყვაზე არ მიჯერებ? მიყვარხარ-მეთქი გეუბნები, მეტი რაღა ვქნა? მე სხვანაირად სიყვარულის ახსნა არ შემიძლია, ნება შენია, გინდ დაიჯერე, გინდ არა.

ალცესტი — ეგ ყველაფერი კაი, მაგრამ იქნებ ორიოდე წუთის შემდეგ სხვასაც გაუმეორო ეგ სიტყვები, მაშინ რაღა ვქნა?

სელიმანა — აა, გაგიხარდა არა, რომ გითხარი მიყვარხარ-მეთქი? მაინც რანაირები ხართ ეს შეყვარებული მამაკაცები! დღეში ათასჯერ თუ არ გითხრათ ქალმა ქათინაური, ვერ მოისვენებთ! თუ იმის შიში გაქვს, რომ ეს სიტყვები კიდევ ვინმეს უნდა გაუმეორო, აჰა, ისევ შენ გიმეორებ: მიყვარხარ! კმაყოფილი ხარ?

ალცესტი — ღმერთო ჩემო! კმაყოფილი კი არა, უბედნიერესი ვარ! აი, ამ წუთას მზადა ვარ გული ამოვიგლიჯო მეკრდიდან და ფეხქვეშ დაგიგდო! ჩემო სელიმანა, რომ იცოდე, როგორ მინდა, რომ არ მიყვარდე! როგორ მინდა, მაგრამ არაფერი არ გამომდის! ალბათ, ისეთი ცოდვილი ვარ, რომ ღმერთმა შენი სიყვარულით დამსაჯა!

სელიმანა — მაგაში კი მართალი ხარ. შენნაირი გიჟი შეყვარებული ჯერ არ შემხვედრია.

ალცესტი — სად შეგხვდებოდა? აბა, ერთი ვინმემ გაბედოს და შენს სიყვარულში გამეჯიბროს!

სელიმანა — შეჯიბრებას ვინ გაგიბედავს! თანაც სიყვარულსაც ხომ გააჩნია? აბა, ვის გაუგონია, რომ კაცი საყვარელ ქალს გამუდმებით საყვედურებით ავსებდეს, ეჩხუბებოდეს და თავის სიყვარულს ამადლიდეს?!

ალცესტი — შენც ადექი და ისე მოიქეცი, რომ ჩემი სასაყვედურო არაფერი გქონდეს. მოდი, ერთი, გული გადავუშალოთ ერთმანეთს და მერე იქნებ მოვრჩეთ ამ უაზრო დავიდარაბას...

სცენა 11 — სელიმანა, ალცესტი, ბასკი

სელიმანა — რა ამბავია? მოხდა რამე?

ბასკი — რა უნდა მომხდარიყო, უბრალოდ, აკასტი მოვიდა.

სელიმანა — მერე რაღას უცდის, რატომ არ შემოდის? დამიძახე ერთი!

ალცესტი — აჰა, რას გეუბრებოდი? შენ ხომ კაცი ვერ დაგიმარტოხლებს! არ იღლები მაინც ყოველდღე ამდენი ხალხის მიღება-გასტუმრებით? რა მოხდებოდა, რომ არ გამოჩენილიყავი, ვითომ სახლში არა ხარ. რას გაიგებდა ის შენი აკასტია თუ ვიღაცა ოხერი!

სელიმანა — რას ამბობ! მერე რომ გავგო, რომ მოვატყუე და დავემაღლე, რას იფიქრებდა? ხომ ეწყინებოდა?

ალცესტი — როგორც ვატყობ, ეს კაცი შენთვის სულერთი არ უნდა იყოს. ასეც ვიცოდდი.

სელიმანა — რა იცოდდი, რა? აღარ შემიძლია ამდენი თავის მართლება! ეგ ისეთი კაცია, რომ გაიგოს მაგის დანახვა არ მსიამოვნებს, არახოდეს არ მაპატიებს.

ალცესტი — არ გაპატიებს და წუ გაპატიებს! ახლა მაგაზე დაგიდგადარდები!

სელიმენა — ოო, ღმერთო ჩემო! შენ ხომ კაცი ვერაფერს გაგაგებინებს! შენ იცი, ვინ არის აკასტი? იცი, რა ხალხში ტრიალებს? რომ იცოდე, რა პატივისცემით ეპყრობა ყველა! შეიძლება არაფერში გამრწამდეს, მაგრამ, თუ მოინდომა, ცუდის გაკეთება ნამდვილად შეუძლია! არა, არა, რას ამბობ, ნამდვილად არ მანყობს აკასტის გადაკიდება!

ალცესტი — რა გაეწყობა! შენთან კამათი წყლის ნაყვია და მეტი არაფერი! სიტყვას მოგიგებს ვინმე თუ რა! ათასგვარ მიზეზს იგონებ, რომ შენი ქარაფშუტობა გაამართლო!

სცენა III. — ბასკი, ალცესტი, სელიმენა

ბასკი — სელიმენა, კლიტანდრი მოვიდა!

ალცესტი — ეგლა აკლდა აქაურობას!

(წასასვლელად წამოიწეეს).

სელიმენა — რა იყო, სად გარბიხარ?

ალცესტი — არ გავრბივარ, მივდივარ.

სელიმენა — დარჩი, სად გეჩქარება.

ალცესტი — რომ დავრჩე, რა ვაკეთო?

სელიმენა — რა უნდა აკეთო, უბრალოდ, დარჩი.

ალცესტი — არ შემიძლია.

სელიმენა — რას ჰქვია, არ შეგიძლია! მე მინდა, რომ დარჩე და დარჩები კიდევ!

ალცესტი — შენს სტუმრებთან არაფერი მესაქმება. მაგათი ლაქლაქის თავი არა მაქვს.

სელიმენა — უაზრო მიზეზებს ნუ იგონებ. არ გესმის, რას გეუბნები: მე ძალიან მინდა, რომ დარჩე!

ალცესტი — არა, არა, ნამდვილად არ შემიძლია!

სელიმენა — კაი, ბატონო, არ გინდა და ნუ გინდა, წადი!

სცენა IV — ელინტა, ფილინტი, აპასტი, კლიტანდრი, ალცესტი, სელიმენა, ბასკი.

ელინტა — აი, ორი სტუმარიც მოვიყვანეთ, შეიძლება?

სელიმენა — მოდით, მოდით, დასხედით. სავარძლები ხომ საკმარისია ყველასთვის? (ალცესტს მიმართავს) შენ ისევ აქა ხარ?

ალცესტი — ჰო, დავრჩი, მაგრამ ერთი პირობით: უნდა აირჩიო — ან მე, ან ისინი.

სელიმენა — რას ამბობ! რა დროს ეგ არის!

ალცესტი — ამას დრო და ჟამი არ უნდა. იცოდე, ყველაფერი გულახდილად უნდა აღიარო.

სელიმენა — შენ, მე მგონი, სრულ ჭკუაზე არა ხარ.

ალცესტი — ძალიან კარგ ჭკუაზე ვარ. რასაც გეუბნები, ის გააკეთე!

სელიმენა — რა ვქნა, როგორ გავაჩუშო ეს კაცი!

ალცესტი — კარგი, მე გაფრუმიდები, მაგრამ შენ ილაპარაკებ!

სელიმენა — ნუთუ არ გესმის რა უხერხულ მდგომარეობაში მყენებ?

ალექსი — მე შენი მდგომარეობა არ მაინტერესებს. კიდევ ერთხელ გიმეორებ: ან ისინი, ან მე. მორჩა! ამეფსო უკვე მოთმინების ფილა!

კლიტანდრი — გვხვებით, ერთი ნუთით ყური დამიგდეთ! ახლა ერთ ადგილას ვიყავი, კლეონტიც იქ იყო. უნდა გენახათ რა დღეში იყო! ნამდვილი მაიმუნია! ნუთუ ერთი ახლობელიც არა ჰყავს, რომ ურჩიოს ცოტა წესიერად დაიჭიროს თავი?! არა, ხუმრობა და გართობა გამიგონია, მაგრამ ასეთი?

სელიმენა — მართალი ხარ. ერთ-ორ კაცს რომ დინახავს, მაშინვე ტაკიმასხარად იქცევა. თანაც შეხედავ თუ არა, მიხვდები, რომ მთლად დალაგებული ვერ არის. ერთი სიტყვით, ძალიან უცნაური კაცია ეს ჩვენი კლეონტი.

აპსტი — მაგას კიდევ რა უჭირს? თქვენ უნდა გენახათ იმ დღეს რა მიქნა იმ ენაგატლეკილმა დამონმა! ღმერთო ჩემო, სანთლით რომ ეძებო, მეორე ეგეთ ყბედს ვერ იპოვი! რომ დამყენა ქუჩაში ამ პაპანაქება სიცხეში და დაიწყო ქაქანი, სად გავქცეულიყავი, აღარ ვიცოდი. მე შენ გეტყვი და, სალაპარაკო შემოვლევამ მთელი ქვეყნის ჭორები ზეპირად იცის.

სელიმენა — მართლაც რომ იშვიათად შეხვდები ეგეთ ჭორიკანას! თანაც, დაკვირვებისხარო, როგორ ლაპარაკობს? თითქოს ყველაფერს გეუბნება და მერე რომ დაფიქრდები, მიხვდები, რომ არაფერიც არ უთქვამს. მოკლედ, სიტყვაზე ვერ გამოუკიდები.

ელინტა (ფილინტს) — დასაწყისს არა უშავს რა. ისეთი შემართებით დაიწყეს, როგორც ვატყობ, კაი ხანს არ გაჩერდებიან.

კლიტანდრი — ტიმანტზე რაღას იტყვი, სელიმენა, ეგაც ცოტა უცნაური კაცი ჩანს.

სელიმენა — ოჰ, მაგას ნულარ მიხსენებ! მაგ კაცისა ვერაფერი ვერ გავიგე. ისეთი საქმიანი სახით დადის, მაგაზე დაკავებული ამქვეყნად არავინ გეგონება. ისე კი, მე მგონი, კაი უსაქმურია. თანაც ისე მოაქვს თავი, თითქოს ყველას მესაიდუმლე და ჭირ-ვარამის გამზიარებელია. მერე როგორი გაზვიადება იცის? რომ იტყვიან, ბუზს სპილოდ გადააქცევს. გეურჩეულება, გეპურკურება, ლამის არის „გამარჯობაც“ ყურში გითხრას.

აპსტი — ჟერალდი დაგავიწყდა, სელიმენა, ჟერალდი!

სელიმენა — რას ამბობ, მაგის დავინწყება როგორ შეიძლება! თუმცა, რას ვერჩით, უყვარს კაცს გამოჩენილ ხალხში ტრიალი და რა ქნას! როგორც კი გაიგებს, ესა და ეს კაცი ამა და ამ თანამდებობაზე დანიშნესო, მაშინვე ლანდივით აედევნება და სანამ არ დაუშმაკაცდება, მანამდე მოხვენებას არ მისცემს. ჩინებასა და ჯინჯილებზე ეგრე გაგიჟებული ადამიანი ჯერ არ მინახავს.

კლიტანდრი — როგორც ამბობენ, ბელიზასთან დიდი ახლობლობა და მისვლა-მოსვლა ჰქონია.

სელიმენა — მაგასაც დიდ ვინმესთან ჰქონია სიახლოვე! ბელიზას-ნაირ მოსაწყენ და გონებაჩლუნგ ქალს იშვიათად შეხვდები ცხოვრებაში. უნდა ნახოთ ერთი რა შავ დღეში ვარ ეგ რომ ჩემთან მოდის! ზის შტერივით, ხმას არ იღებს, არ ჭამს, არ სვამს; მე კიდევ ათას სისულელეს მივედმოვედები, რომ იქნებ როგორმე ხმა ამოვალდებინო. მაგრამ არაფერი არ

ეთანხმებით და მაგასაც მეტი რა უნდა! თქვენ რომ ეგრე არ აქვთებდეთ, ეგეც ველარ გაბედავდა ყველას გამასხარებასა და გამაიმუნებას.

ფილინტი — შენ რაღა გული გენვება, ვერ გამიგია. ისე, საქმე სულ მზეზე რომ მიდგება, არც შენ იცი დანდობა თუ ვინმე თვალში არ მოგივიდა. რას ერჩი ამ პატიოსან ხალხს? ერთობიან, დროს ატარებენ. გაერთე შენც, ნეტა რას დარდობ, ვისზე რას იტყვიან!

სელიმენა — გაანებე, ფილინტი, თავი! განა არ იცი ამისი ხასიათი? როგორ ეკადრება სხვისი აზრის გაზიარება! ყველაფერი თუ უკუღმა არ შეატრიალა, მოკვდება! თანაც, უნდა ნახოთ, როგორ სიამოვნებს ვინმეს რომ ეწინააღმდეგება! პირდაპირ დნება! მაგრამ, თუ დაეთანხმები, არც ის მოსწონს. ადგება და თავის ნათქვამს ისე გადაასხვავებებს, ვითომც აქ არაფერიაო. მოდი, ახლა, შენ, სელიმენა, იმტვრიე თავი, რა მოსწონს და რა არ მოსწონს ამ ჩვენს ბრძენთაბრძენს!

ალცესტი — მერე და ვინ გითხრა თავი იმტვრიეო? რაც მთავარია, ამათ მოსწონთ შენი მახვილსიტყვაობა და მე ვილა ვგდივარ! არა მგონია, ჩემს აზრს შენთვის რაიმე მნიშვნელობა ჰქონდეს. შენც ადექი და შენებურად „შეამკე“ ყველა. შეგიძლია მეც ზედ მიმაცოლო.

ფილინტი — ნუ ბრაზობ, ჩემო ალცესტ. სელიმენა მართალს ამბობს. შენ მოსაწონ სიტყვას კაცი ვერ იტყვის. ვინმეს შეაქებ — რათაო, აძაგებ — რათაო, ველარ გავიგეთ, როგორ მოვიქცეთ.

ალცესტი — რა არის აქ გაუგებარი? აბა, მითხარით ერთი, გინახიათ, რომ ადამიანს ვინმე ოდესმე სამართლიანად განესაჯოს? დააკვირდით, როგორ აქებენ და ადიდებენ ერთმანეთს ადამიანები, როცა ერთმანეთი სჭირდებათ! მაგრამ, აბა, გაბედე და ერთი სიტყვა წამოგცდეს, რაც მათ არ ესიამოვნებათ! ისე დაგებხვევიან, როგორც დამშეული მგლები ცხვრის ფარას!

სელიმენა — რა დაგემართა, ალცესტ? მოიცა, მომისმინე ერთი ნუთით...

ალცესტი — მე არაფერიც არ დამემართა! აი, მაგათ ჰკითხე რა დემართათ, ახლა რომ თვალელებში შეგციცინებენ და პირს უკან რომ შენზე ჭორაობენ!

კლიტანდრი — თქვენი არ ვიცი, მაგრამ პირადად მე, დღემდე სელიმენა უნაკლო მეგონა. საჭორაო რა სჭირს?

პაპსტი — უნაკლო და ციდან ჩამოფრენილი ანგელოზია-მეთქი, ვერ ვიტყვი, მაგრამ მე რომ ვერ ავიტანო, ისეთი არაფერი სჭირს.

ალცესტი — შენ შეიძლება აიტანო, მაგრამ მე ვერ ავიტან. რამდენიც არ უნდა ეცადოს ეს ქალბატონი, ვერაფერს გამომაპარებს. სიყვარულმა კი არ უნდა დაგაბრძოლოს და დაგაყრუოს, პირიქით, თვალი უნდა აგიხილოს საყვარლის ღირსება-ნაკლოვანებებზე. მე მინდა, რომ ჩემი შეყვარებული ღირსეული და პატიოსანი ადამიანი იყოს. ასე, რომ, ჩემო სელიმენა, ჩემი სახით მკაცრი მსაჯული გყავს. მე არაფერი გამოიმეპარება, არც კი ეცადო, რაიმე დამიმალო!

სელიმენა — მაშ, შენი გულის მოსაგებად ნაცნობ-მეგობრებს უნდა ჩამოვშორდე და სახლში უნდა გამოვიკეტო: შენი აზრით, ადამიანის სიყვარული მის ლანძღვა-გინებაში გამოიხატება? ვერაფერს ვიტყვი, უცნაური სიყვარული გცოდნია!

ელინატი — როგორც იტყვიან, ვისაც ვინ უყვარს, იმის ღამაზი ის

არის. შეყვარებულებს ერთმანეთზე უკეთესი არავინ ჰგონიათ, ერთმანეთის ნაკლიც დიდ ღირსებად მიაჩნიათ. აბა, ერთი გაუბედეთ შეყვარებულკაცს და უთხარით, რომ მისი სატრფო, ცოტა არ იყოს, ფერმკრთალია. იცით, რას გიპასუხებთ? თურმე ნუ იტყვიოთ და, მისი ავადმყოფური იერის შეყვარებული ფერმკრთალი კი არა, მიბნედილი იასამნისფერი ყოფილა! ზოგი ქალი კი ისეთი შავია, იმის დანახვაზე შეიძლება გული გაგისკდეს, მისი შეყვარებულის თქმით კი, არც მეტი, არც ნაკლები, ბოშასავით ეშხინანია! ჩხირივით გამხდარი ქალი ფერია ყოფილა, სქელი — დიდებული ქალბატონი, ფეთხუმი — მხოლოდ და მხოლოდ დაუდევარი მზეთუნახავი, აყლაყუდა — ციდან ჩამოფრენილი ქალღმერთი, ჯუჯა — სამყაროს სასწაული, ამპარტავანი — დედოფალი, ეშმაკი — გონიერი, სულელი — კეთილი, ყბედი — მხიარული, ხოლო მუნჯი — პატიოსნების განსახიერება. აი, ხომ ხედავთ, რა მიმტევებელია შეყვარებული მამაკაცი! რას იზამ, მართალია, საყვარელი ქალის ნაკლიც და ღირსებაც ერთნაირად უნდა გხიბლავდეს.

ალცესტი — არავითარ შემთხვევაში! ასე როგორ შეიძლება...

სელიმენა — მოვრჩეთ ეს უაზრო კამათი! სიმართლე გითხრათ, ცოტა დავილაღე. გავიდეთ გარეთ, გავიარ-გამოვიაროთ. რაშია საქმე, თქვენ, ორნი სად მიიპარებით?

კლიტანდრი და აპსტი — რას ამბობ, არსადაც არ მივდივართ.

ალცესტი — რამ შეგაშფოთა, სელიმენა? თუ წასვლა უნდათ, წავიდნენ. შენთვის რა მნიშვნელობა აქვს მაგათ წასვლა-არწასვლას? მე კი გაფრთხილებ: სანამ ეგენი აქ არიან, აქედან ფეხის მომცვლელი არა ვარ!

აპსტი — არც მე არ მეჩქარება არსად. დღეს ჩიტვივით თავისუფალი ვარ და სანამ სელიმენა არ გამაგდებს, აქ ვიქნები.

კლიტანდრი — თქვენ აქ მეგულებოდეთ და მე სადმე წავიდე? როგორ გეკადრებათ!

სელიმენა — დარჩით მერე, ვინ გიშლით!

ალცესტი — კი, ბატონო, ნება თქვენია! როგორც გატყობთ, გინდათ გამისტუმროთ და მერე ბურთი და მოედანი თქვენ დაგრჩეთ! მაგრამ, ვერ მოგართვით! აბა, ვნახოთ, ვინ ვის გაისტუმრებს!

სცენა V — ბასკი, ალცესტი, სელიმენა, ელიანტა, აპსტი, ფილინტი, კლიტანდრი

ბასკი — ალცესტ, ვილაცა კაცი გკითხულობს. ამბობს, ძალიან სასწრაფო საქმე მაქვსო.

სელიმენა — გადი, გაარკვიე რაშია საქმე. თუ გინდა, აქ შემოიყვანე.

ალცესტი — ვინა ხართ და რა გნებავთ?

სცენა VI — ზარისკაცი, ალცესტი, სელიმენა, ელიანტა, აპსტი, ფილინტი, კლიტანდრი.

ზარისკაცი — ორიოდ სიტყვა მაქვს თქვენთვის სათქმელი.

ალცესტი — არაფერი არ მესმის. არ შეგიძლიათ ცოტა ხმამაღლა ილაპარაკოთ?

ჯარისკაცი — სასამართლოდან გამომაგზავნეს თქვენს წასაყვანად.

ალცესტი — მე? სასამართლოში?

ჯარისკაცი — დიახ, თქვენ.

ალცესტი — იქ რაღა დამრჩენია?

ფილინტი — შენი და ორონტის საქმეზე გიბარებენ.

სელიმანა — რა საქმეზე, მე რომ არაფერი ვიცი?

ფილინტი — რა და იმ დღეს ეს და ორონტი წალაპარაკდნენ. ალცესტმა ლექსი დაუწუნა და ახლა, ალბათ, უნდა შეარიგონ.

ალცესტი — ჩემს სიტყვებს უკან არ წავიღებ. ტყუილუბრალოდ არავის ქება არ მიყვია.

ფილინტი — ახლა შენს ჩვევებზე არ არის ლაპარაკი. რომ გიბარებენ, უნდა წახვიდე. წადი, რაღას უყურებ!

ალცესტი — აბა, ერთი გამაგებინე, როგორ უნდა მოვრიგდეთ მე და ორონტი? ვინ დამაძალებს გინდა თუ არა მოიწონე მისი უბადრუკი ლექსებიო? არავითარ შემთხვევაში ჩემს სიტყვებს არ გადავთქვამ. რა ვქნა, რაც არ მომწონს, არ მომწონს.

ფილინტი — ხომ შეიძლება, ცოტა ღმობიერი იყო...

ალცესტი — ღმობიერება აქ არაფერ შუაშია, ვინ ეხვეწებოდა ცუდი ლექსები დაწერო.

ფილინტი — არც მთლად ეგრეა საქმე. მე, მაგალითად, ვფიქრობ, რომ ის ლექსი არც ისე ცუდი იყო.

ალცესტი — შენი საქმისა შენ იცი. მაგრამ მე, გინდაც მომკლან, იმ სისულელეებზე კარგს ვერავინ მათქმევინებს. წავალ ერთი იმ მომრიგებელ სასამართლოში თუ სადღაც ჯანდაბაში, მაგრამ კიდევ ერთხელ ვიმეორებ: ამ საქმიდან არც ორონტს და არც იმ მოსამართლეებს არაფერი გამოუვათ.

ფილინტი — წამო, წამო და იქ გაირკვევა, ვის რა გამოუვა!

ალცესტი — რახან ასე აუცილებელია ჩემი წასვლა, წავალ და მოსამართლეების წინაშე ვიტყვი, რომ ასეთი ლექსების დამწერი ჩამოსახრობია!

(მიმართავს კლიტანდრს და აკასტს, რომლებიც იცინიან).

ისე, სიმართლე გითხრათ, არ მეგონა, თუ ასეთ სასაცილო სიტუაციაში აღმოვჩნდებოდი! მოწონების დაძალება აღარ გამიგონია!

სელიმანა — წადი, ფეხს ნულარ ითრევ, დრო აღარ ითმენს!

ალცესტი — მივდივარ, მაგრამ მალევე დავბრუნდები. წელან ისე საინტერესოდ ვსაუბრობდით, რომ ასე ადვილად თავს ვერ დაგანებებთ. თანაც, თქვენც ხომ გაინტერესებთ, როგორ გადაწყდება ორონტისა და მისი ლექსების ბედი!

მესამე მოქმედება

სცენა I — კლიტანდრი, აკასტი.

კლიტანდრი — აკასტ, ერთი რაღაც უნდა გკითხო და, თუ ძმა ხარ, არ გწყინოს: კაცო, სულ ასეთი მხიარული და კმაყოფილი რომ ხარ, ნუთუ ასე კარგად გაქვს ცხოვრებაში ყველაფერი აწყობილი? ნუთუ სადარდებელი არაფერი გაქვს?

აპსტი — შენ რა, სერიოზულად მეკითხები? მე და დარდი? რა მაქვს, კაცო, სატირალი და სავიშვიშო? ხალხი მე შემომნატრის და მე კიდევ ცხვირი ჩამოვუშვა და ნუნუნი დავინყო? აბა, ყური დამიჭლე და შერე გამამტყუნე: ფული მაქვს? — მაქვს! ახალგაზრდა ვარ? — ვარ! ოჯახი-შვილობით სხვაზე მეტი თუ არა, ნაკლები ნამდვილად არა ვარ, ვაჟკაცობით და კაი ბიჭობით არავის არ ჩამოვუვარდები, ცხოვრებაში ავისა და კარგის გარჩევა შემიძლია, ჩემი ნაცნობობით ხალხი ამაყობს, არც ერთი სანახაობა უჩემოდ არ ჩაივლის, თუ სადმე ერთი-ორი კაცი შეიყრება და სუფრა გაიშლება, სათამადოში ვარ გამოჭიმული; ისე, ჩვენში დარჩეს და, გარეგნულადაც არა მიშავს რა, ყოველ შემთხვევაში, რომელი ქალისთვისაც თვალი დამიდგამს, უარი არავის უთქვამს. ახლა მითხარი, მქონია თუ არა სამხიარულოდ საქმე?

კლიტანდრი — ვერაფერს გეტყვი, ბედნიერი კაცი ყოფილხარ. მაგრამ ერთი კი გამკვირვებია: თუ ქალები ბუზებივით გეხვევიან და რომელსაც ხელს დაადებ, ყველა შენია, აქ რალას უზიხარ და სელიმანას წყალობას ელოდები?

აპსტი — რაო, წყალობაო? რა მჭირს სახვენარი და სამათხოვრო? სელიმენა კი არა, ციდან ჩამოფრენლი ანგელოზი რომ იყოს, იმას არ დაფუწყებ უკან დევნას და მუდარას. მე იმ კაცების რიცხვს არ მივეუთვნები, ქალები რომ ხელს ჰკრავენ, ისინი კი მაინც უკან დასდევენ, ფეხქვეშ უვარდებიან და ცრემლმორეულები სიყვარულს სთხოვენ. აბა, ერთი, შენ თვითონ დაფიქრდი და მითხარი: განა რომელიმე ქალი ღირს ამდენ წვალებად და დავიდარაბად? თუმცა, ყველამ თავის თავს თვითონ მიხედოს, მე კი პირდაპირ გეუბნები: მე რომ აქ ზედმეტად ვგრძნობდე თავს, ფეხსაც არ მოვდგამდი. არც ისეთი მიამიტი არა ხარ, რომ ვერ მიხვდე, რასაც ვამბობ.

კლიტანდრი — მაშ, შენი აზრით, სელიმენა დარდით მოკვდება, ყოველდღე რომ არ მოხვიდე?

აპსტი — აბა, რა გგონია! იმასაც უნდა, რომ აქ ვიყვე, თორემ ქალი კი არ განწყვიტილა ამ ქვეყანაზე!

კლიტანდრი — გირჩევ, ეგ უაზრო ფიქრები თავიდან ამოიგდო. მე მგონი, თავს იტყუებ და თვალს იბრმავებ.

აპსტი — ჰო, კაი ბატონო, ეგრე იყოს, რახან შენ გინდა.

კლიტანდრი — არა, მე არაფერი არ მინდა, მაგრამ რატომ ხარ ეგრე თავდაჯერებული, მიკვირს.

აპსტი — რალა გიკვირს, მითხარი თავს იტყუებო და დაგეთანხმე, მეტი რალა ვქნა!

კლიტანდრი — მორჩი ახლა ხუმრობას! მე სერიოზულად გეკითხები, სელიმენასაც რამეს ამჩნევ?

აპსტი — რას უნდა ვამჩნევდე, კაცო? თვალებდაბრმავეულმა კაცმა რა უნდა შეამჩნიოს!

კლიტანდრი — ოო, ისე თავისას გაიძახის! მითხარი ბოლოსდაბოლოს, სელიმენა გითანაგრძნობს თუ არა?

აპსტი — გამანებე თავი, რას გადამეკიდე! გითხარი, თავს ვიტყუებ-რეთქი, მორჩა და გათავდა!

კლიტანდრი — არა, არა, თუ გიყვარდე, მითხარი, სელიმენაც გამოგიტყდა სიყვარულში?

აპსტი — არა, რას ამბობ, სიყვარულში გამომიტყდა კი არა, სულ კუდით ქვა მასროლინა!

კლიტანდრი — გეყო ხუმრობა, რა მოგივიდა, წესიერად პასუხის გაცემა არ შეგიძლია?

აპასტი — ამაზე წესიერი პასუხი როგორღა გაგცემე მე სელიმენას სიყვარულით ვკვდები, ის კი ზედაც არ მიყურებს. ვერ მატყობ, რა უბედური ვარ?

კლიტანდრი — კაი, კაი, ხომ ვიცინეთ და ვიმხიარულეთ. კაცი არა ხარ, შემობრალე, რამდენს მახვეწინებ! მითხარი, სელიმენა იმედს გაძლევს?

აპასტი — რა იმედი, რის იმედი ვერა მხედავ, რა უბედური და საცოდავი ვარ! მე ლამის არის სადმე ხეზე ჩამოვვკიდო, ეს კიდევ დამდგარა და ხუმრობო! სახუმაროდ და სამაიმუნოდ მაქვს საქმე?

კლიტანდრი — ნება შენია, თუ არ გინდა, ნუ იტყვი. მაგრამ ჩვენი შეთანხმება ხომ არ დაგავიწყდა? ხომ გახსოვს, ერთმანეთს შევპირდით, რომ თუ ერთი ჩვეთაგანი სელიმენას რჩეული გახდებოდა, მეორე აუცილებლად თავს გაანებებდა. ასე არ იყო? ხომ არ ვცდები?

აპასტი — ოო, აი ეს უკვე სხვა ლაპარაკია! რა თქმა უნდა, ყველაფერი მშვენიერად მახსოვს. დიახ, დიახ, მახსოვს და მე ის კაცი არა ვარ, პირობა დავივიწყო. თუმცა, მოიცა, ყური უგდევ, რა ხდება!

სცენა II — სელიმენა, აპასტი, კლიტანდრი.

სელიმენა — თქვენ ისევ აქა ხართ?

კლიტანდრი — სიყვარულმა ისე მიგვაჯაჭვა აქაურობას, რომ ფეხს ვეღარ ვიცვლით.

სელიმენა — გარედან რაღაც ხმაური შემომესმა. ხომ არ იცით ვინ მოვიდა?

კლიტანდრი — არა, ჩვენ არავინ დაგვინახია.

სცენა III — ბასკი, სელიმენა, აპასტი, კლიტანდრი.

ბასკი — არსინოე მოვიდა.

სელიმენა — ნეტავ მაგას რაღა უნდა!

ბასკი — აგერ, ელიანტა მოუძღვება.

სელიმენა — ეგ აქ ტყუილად არ მოვიდოდა. ერთი გამაგებინა გულში რა უდევს!

აპასტი — მე როგორც ვიცი, არსინოე მეტად წინდახედული და უკარება ქალია.

სელიმენა — ქალს თუ არავინ მიეკარება, უკარება იქნება, აბა რა მაგასაც, მე შენ გეტყვი და, კალთებს აგლიჯავს ვინმე! წინდახედულებას რაღას ეძახი? იქნებ იმას, სათნოების ნილაბი რომ აუფარებია და იქიდან შურიან თვალს არ აცილებს შეყვარებულებს?! ჰქონდეს ის თავისი პატიოსნება, რსად დაეკარგოს! ჩემი აზრით კი, ერთი სიმარტოვისაგან გაბოროტებული ქალია და მეტი არაფერი. დამდგარა და ყველას ჭკუას არიგებს. თუმცა, მეტი რა საქმე აქვს? მაგასაც კაცები სახლის კარებს უმტვრევენ, რა! ისე, არც მთლად ეგრება საქმე, როგორც თქვენ გგონიათ — ერთი კაცი მაგასაც ჩავარდნია გულში. მერე არ იკითხავთ ვინ? ვინ და ალცესტი! დიახ, ეს ჩვენი ბრძენი ალცესტი! ეს კიდევ არაფერი, უარესს გატყვით: ჩემზე ეჭვიანობს. ამაზე მეტი სისულელე გაგიგიათ?

სალიმენა — რა ქარმა გადმოგაგდო, აქეთ, ჩემო არსინოე? სიმართლე გითხრა, შენი დანახვა ძალიან გამიხარდა. თუმცა კი არ ვიცი, რას მივაწერო ეს მოულოდნელი სტუმრობა.

არსინოე — დიდი ხანია შენთვის რაღაცის თქმა მინდა და როგორც იქნა გადავწყვიტე მოვსულიყავი.

სალიმენა — ღმერთო ჩემო! რომ იცოდე, როგორ გამაბედნიერე შენი მოსვლით!

არსინოე — კარგია, რომ მარტო დავრჩით. სხვისი თანდასწრებით მომერიდებოდა ლაპარაკი.

სალიმენა — ძალიან კარგი, მაგრამ ჯერ იქნებ დავმსხდარიყავით. აი, აქ დაჯექი. ახლა კი მითხარი რაზე შეწუხებულხარ.

არსინოე — სელიმენა, ჩემზე უკეთ მოგეხსენება, რომ ადამიანს თანამგრძობი და მეგობარი გაჭირვებაში ესაჭიროება. ხომ ხვდები, რომელ გაჭირვებაზეც გელაპარაკები? ქალს იმაზე მეტი რაღა უნდა შეემთხვეს, როცა მისი პატიოსნება ეჭვის ქვეშ დადგება! მე, როგორც შენს მეგობარს, გული შემტკივა შენზე და ჩემთვის სულერთი არ არის, ხალხი რა აზრისაა ჩემს მეგობარზე. ბევრი რომ აღარ გავაგრძელო, მოკლედ გეტყვი: ამას წინათ ერთ ოჯახში ვიყავი. იქ ჩვენს ბევრ საერთო ნაცნობს მოეყარა თავი. არა, არა, სახელებს ნუ იკითხავ. მხოლოდ ერთს გეტყვი: ისინი ყველანი ღირსეული ადამიანები არიან. ხან მთისა ვთქვით, ხან ბარისა და უცებ ვილატამ შენი სახელი ახსენა. მოგეხსენება, ენას ძვალი არა აქვს, მაგრამ რაც მე იქ მოვისმინე, ნეტავი არ გამეგონა! არც კი მინდა იმ სიტყვების გამეორება, მაგრამ რომ არ გათხრა, არც ეგ არ შემიძლია! ვერაფერს იტყვი: შენი სახელი შორს გავარდნილა! თანაც სახელსაც ხომ გააჩნია! იმ სიტყვებს თუ დაფუჯერებთ, ხალხში თავი აღარ გამოგეყოფა. ისე კი, რომ იცოდე, შენი სახელის გატეხვა სულ იმ ვაჭბატონების ბრალია, დღე და ღამე აქ რომ გისხედან და ქალაქის ჭორიკნებს სალაპარაკოს არ უღევენ. ეგენი ვინ არიან და რას წარმოადგენენ, ყველას კარგად მოეხსენება. ხალხს, ხომ იცი, არაფერი გამოუპარება. ხომ წარმოგიდგენია, მე რა დღეში ჩავვარდებოდი: ვნატრობდი, ღმერთო, დამაყრუე, რომ ვეღარ გავიგონო როგორ ლანძღავენ ჩემს სელიმენას-მეთქი! რაც იქ ითქვა, ყველაფერი რომ მართალი იყოს, ღმერთმა დაგიფაროს, მაგრამ ხალხის ამბავი ხომ იცი? ერთ უმნიშვნელო ამბავს ისე გააზვიადებენ, სიცოცხლეს შეგაძულებენ. ერთი-ორჯერ კი დავაპირე გამოქომაგება, მაგრამ იქ ისეთი რაღაცეებიც გავიგე, რაშიც პირველ რიგში მე გაგამტყუნებ. გულახდილად გეტყვი: შენი ცხოვრების წესი მთლად მოსაწონი არ არის. მართალია, ისე ვერ მოიქცევი, რომ ყველას თავი მოაწონო, მაგრამ არც ისე უნდა მოიქცე, რომ ყველა აალაპარაკო. მე იმათ აზრს არ ვიზიარებ და შენც ჭკვიან ქალად მიმაჩნხარ. იმედია, ჩემს მეგობრულ რჩევას თუ გაფრთხილებას სანწყნად არ მიიღებ და იმ მოცლილებსაც დაუმტკიცებ, რომ სელიმენა მაგათი ავადსახსენებელი ქალი არ არის.

სალიმენა — მადლობის მეტი რა მეთქმის, ჩემო ძვირფასო. მართალი რომ გითხრა, არ მეგონა თუ ასე შეგტკიოდა გული ჩემზე. ძალიან კი გამოგიდვია თავი ჩემს დასაცავად. თუმცა, რა მიკვირს, შენი ამბავი რომ

ვიცი, სხვანაირად არც მოიქცეოდნი. ბოლოს და ბოლოს, მეგობრები ვართ, მტრები ხომ არა. მაგრამ უნდა გითხრა, რომ მეც ისევე ვუფრთხილდები შენს სახელს, როგორც შენ ჩემსას. ამას წინათ ერთ ადგილას მომიწია ყრუ ხა. არც იქ იყო იმდღევანდელ შენს მასპინძლებზე ნაკლები ხალხი თავმოყრილი. თუ გინდა გეტყვი ვინ იყვნენ. არ გინდა? კი, ბატონო, შენი ნებაა, ჰოდა, ვსხედვართ, ვსაუბრობთ, აქეთ მოვედეთ, იქით მივედეთ და უცებ ვილაცამ შენ გახსენა. ყურები დაგცქვიტე, არსინოეს ქება-დიდებათ გული გავიხალისო-მეთქი, მაგრამ, ვაი, შენს სელიმენას! ნეტა კი მიწა გამსკდომოდა! რომ მოხსნეს პირი და დაიწყეს, ხომ აღარ გაათავეს. ესაო, ისაო, ნეტა რა გული გავგინყალა თავისი ჭკუის სწავლებითაო, მაგის პატიოსნებას რა თავში ვიხლითო ან მაგას რაში გამოადგაო, მაგის შიშით თავისუფლად ველარ დაგვილაპარაკიაო, ყველას სიტყვას თუ საქციელს ათასნაირ კუდს აბამსო, ზემოდან დაგვცქერის თითქოს დიდი ვინმე იყოსო, ბოლოს და ბოლოს, ვინ ჰგონია თავის თავით. აბა, რა ხასიათზე დაგდგებოდი ყველაფერი ამის გამგონე! ის იყო პირი გავალე და გავიფიქრე, ერთ-ორ კეთილ სიტყვას შევანეე ჩემს მეგობარს-მეთქი, მაგრამ ვინ ამოგალებინა ხმა? თურმე, ნუ იტყვი და რაც აქამდე ილაპარაკეს, ეგ მხოლოდ შესავალი ყოფილა! მერე დაიწყეს თუ დაიწყეს! არა, ვერ მოვისვენებ, რომ არ გითხრა: ისე რომ უჭირავს თავი, თითქოს ჭიანჭველას ფეხს არ ადგამს, მაგრამ ხომ არ ჰგონია, არავინ იცის სახლში რა აღქაჯი და კუდიანიაო. თურმე ძუნწიც ხარ, თვალთმაქციც, ეშმაკიც და რა ვიცი კიდევ, ათასი ჯანდაბა და დოზანა. ჰო, კიდევ იცი რა თქვეს? ოღონდ არ გაბრაზდე: ეს ჩვენი არსინოე შეგ დღეს რომ აყრის ქალებს ოდნავ გადამეტებული დეკოლტესათვის, თვითონ სახლში ჩუმ-ჩუმად ტიტველი კაცების სურათებს ათვალეერებსო. ეს კი უკვე ველარ შოვითმინე და ვეცი იმ ჭორიკანებს. მაგრამ ვერაფერს გავხდი. ესე მითხრეს, გადაეცი იმ შენს მეგობარს, რომ ურჩევნია თავის თავს მიხედოსო, მაგისთვისაც უკეთესი იქნება და ჩვენც მოვისვენებთო. ისე კი, იცოდე, სანყენად არაფერი მითქვამს. გონიერი ქალი ხარ და შენ უკეთ გეცოდინება რა არის ჩემს ნალაპარაკეში ტყუილი და მართალი.

ბრსინოე — მე კარგი მინდოდა შენთვის, მაგრამ, როგორც სჩანს, შევცდი. შენი პასუხიდან ადვილი მისახვედრია, როგორ გეტყვინა გული. რაც გითხარი, სხვების ნათქვამია, ჩემი კი არა. მე, უბრალოდ, მინდოდა გამეფრთხილებინე.

სელიმენა — არა, არა, ჩემო კარგო, წყენა რა შუაშია! სულაც არ მაინტერესებს სხვები რას ფიქრობენ ჩემზე. მე, უბრალოდ, იმის თქმა მინდოდა, რომ როცა ადამიანი სხვის ლანძღვას დაიწყებ, ჯერ საკუთარ სულში უნდა ჩაიხედო, იქნებ შენ მასზე უარესი ხარ. ან რა საჭირო იყო ენა რომ მომიტანე, რა გეგონა, გული გამისკდებოდა, სირცხვილისაგან დავინვებოდი თუ მონასტერში აღვიკვეცებოდი?! მეტი საქმე არა მაქვს! ყველამ თავის თავს მიხედოს! არავის ჭკუის დარიგება არ მჭირდება! და, მე მგონი, არც შენი ჰოდა, მოვრჩეთ ამ უაზრო ლაპარაკს! ენის მიტანა რა ჩვენი საკადრისია! ამაზე იმათ იმტეროთ თავი, ვისაც მეტი გასართობი არა აქვს!

ბრსინოე — შენ როგორღა გავგიბედავ რამის თქმას! ერთხელ გითხარი და კაი პასუხიც მივიღე. აი, შენ თუ რაიმეს გაიგებ ჩემზე...

სელიმენა — მოვრჩეთ-მეთქი, გითხარი! რა უნდა გავიგო, რა; მე სხვის ლაპარაკს ყურს არ ვუგდებ. თავში ქვა უხლიათ, რაც უნდათ, ის

უთქვიათ. ისე კი, ადამიანი თუ მოინდომებს, ამქვეყნად ყველას და ყველაფერს გალანძლავს. მაგაზე ადვილი რა არის? მაგრამ მეორე წუთში იმ თავის გალანძლულს ქება-დიდებათ ცაში აიყვანს: მერე და, იცი, რატომ? იმიტომ, რომ ახლა ეგრე სჭირდება, ან სულაც იმიტომ, რომ ახლა ეგეთ ხასიათზეა. რას იზამ, კაცია და გუნება, რალაცა მოგწონს, რალაცა არ მოგწონს. როგორც იტყვიან, გემოვნებაზე არ დაობენ. შეიძლება, როცა დავებრდები და იმ გადამწიფებულ დედაკაცებს მივუჯდები გვერდზე, მე იმათზე უარესი გავხდე. მაგრამ ჯერ ხომ ახალგაზრდა ვარ და დამაცადეთ რა, ცხოვრება!

არსინოე — არა, არა, სელიმენა, ვერ დაგეთანხმები! აქაოდა, ახალგაზრდა ვარო, ყველაფერი კი არ გეპატიება! თუ ასაკის გარდა სხვა არაფერი გაქვს თავმოსაწონებელი, კარგად გქონია საქმე! მაინც ვერ გავიგა, ასე რატომ გეწყინა ჩემი სიტყვები!

საელიმენა — მე კიდევ ის ვერ გამიგია, ჩემი ჭკუის დარიგება ვინ გთხოვა ან ვინ დაგავალა! რომ დამდგარხარ საქვეყნოდ და ჩემი სახელი გაგაქვს და გამოგაქვს, ვინა ხარ და ვის დაჰკარგვიხარ? ჩემი ბრალია, არც ერთი კაცი ზედ რომ არ გიყურებს, მე კიდევ აღარ ვიცი სად დავეშალო ამ აბეზარ თავყანისმცემლებს, მითხარი, ჩემი ბრალია? თუ ეგრე ძალიან გშურს, შენთვის დამითმია ყველა, ზედ თუ შემოგხედა ვინმემ! კიდევ ერთხელ ვიმეორებ: მე შენს საქმეებში არ ვერევი და ნურც შენ ნუ ჩაერევი! შენ შენთვის, მე ჩემთვის!

არსინოე — ეჰ, როგორ სცდები, ჩემო სელიმენა! ეგ რაშ გაფიქრებინა, რომ მე შენი თავყანისმცემლები მშურს? თუ ქალმა მოინდომა, კაცის შებმას რა უნდა! ახლა არ მითხრა, ჩემი ღირსებები იზიდავს ამ კაცებს და იმიტომ მისხედან დღე და ღამე სახლშიო! ღამაზი თვალებით დღის ველარავის გააკვირვებ! ის დრო ნავიდა, ქალის ერთი შემოსხედვის გულისთვის კაცი რომ კაცს ჰკლავდა. რისთვისაც დადიან ეგ კაცები აქ, ჩემში უკით შენ მოგეხსენება. ამიტომაც ძალიან ნუ აგვიარდება თავში ეგ შენი სასიყვარულო თავგადასავლები. მთავარი მონდომებაა, თორემ შენზე ნაკლები არავინ არ გეგონოს. ისე კი, იცოდე, არავითარი სურვილი არა მაქვს მაგ საქმეში გაგეჯიბრო.

საელიმენა — მაშ, შენც შეგძლება კაცების გამოჭერა და ჩემი რალა გიკვირს? მერე, მიდი, ვინ გიშლის, რაც გინდა ის გააკეთე, მე კი თავი გამანებე!

არსინოე — კარგი, კარგი, მოვრჩეთ ამაზე ლაპარაკს, თორემ ჩვენ თუ ასე გავაგრძელებთ, შორს წავალთ. სიტყვამ მოიტანა, თორემ ამდენის თქმას არც ვაპირებდი. ახლა კი, თავს აღარ შეგაწყენ და დაგტოვებ.

საელიმენა — თუ გინდა, დარჩი, კი არ გაგდებ. ახლა ცოტა ხნით დაგტოვებ. არა, არა, მარტოს არ გტოვებ. აი, ალცესტი აქ არის და მე მგონი, იმასთან ყოფნა უფრო გესიამოვნება, ვიდრე ჩემთან. დასხედით, იჭუჭკუკეთ; მე ერთ პატარა წერილს დავწერ და მალე შემოგიერთდებით. აბა, დროებით! ალცესტი, არ მოაწყინო არსინოე!

სცენა V — ალცესტი, არსინოე.

არსინოე — ძალიან გამიხარდა ალცესტი, შენი ნახვა. ისე კი, კაი ქნა სელიმენამ მარტონი რომ დაგტოვა. შენისთანა კაცთან საუბარი პირდაპირ სიამოვნებაა! ამაზე ვერც კი ვიოცნებებდი! შენი ყოველი სიტყვა ხომ

ბაჯალლო ოქროა და ნეტავი მას, ვინც ყოველდღე გისმენს! ერთ რამეზე კი გული მწყდება და არ შემოიძლია რომ არ გითხრა: შენნაირი ჭკვიანი და პატიოსანი კაცი ნუთუ სათანადოდ არ უნდა იყოს დაფასებული?! შენნამდვილი ფასი, მე მგონი, ჩემზე უკეთ არავინ იცის და სულ ცეცხლი მეკიდება, ჩრდილში რომ დგახარ.

ალცესტი — მაგას ჩემზე ამბობ? მე მგონი, ჩვეულებრივი ადამიანი ვარ; განსაკუთრებული არაფერი გამიკეთებია, ადამიანებს რომ დავაყვედრო და დავაძალო, გინდათ თუ არა, მაქეთ და მადიდეთ-მეთქი. არავისთან სამდურავი არ მეთქმის.

არსინოე — შენ თავმდაბალი ადამიანი ხარ და იმიტომაც ლაპარაკობ ასე. მაგრამ ეგ შენი სიტყვები უფრო გამაძლუებს და ღირსებას გმატებს. ჩვენი უბედურება ზუსტად ის არის, რომ ადამიანებს ისე ვერ ვექცევით, როგორც იმსახურებენ.

ალცესტი — არა, თუ ღმერთი გნამს, ნამეტანს ნუ მაქებ. ვითომ ისეთი რა დამსახურება მაქვს, რომ გამორჩეული ვიყო? რა ვალდებულია ეს ჩვენი საზოგადოება ყველას ღირსება-ნაკლოვანებებში იქექოს?! სულაც არ არის საჭირო ვინმეს გაღმერთება.

არსინოე — ღმერთო ჩემო! ისევ შენს სიტყვაზე დგახარ! ნამდვილ ღირსებას რა ქექვა და ჩხრეკვა უნდა? ადამიანები ადრე თუ გვიან მაინც ხვდებიან ვინ ვინ არის. აი, შენზე ბევრი კარგი სიტყვა გამიგია. თან ხომ გააჩნია ვინ შეგაქებს! ისეთი ხალხია შენით აღფრთოვანებული, ვისაც სიტყვაც ეთქმის და დაეჯერება კიდევ.

ალცესტი — ეჰ, ჩემო კარგო! განა დღეს ვინმეს დაეჯერება? ადამიანები ისეთი მატყუარები და უსინდისოები გახდნენ, რომ როცა დასჭირდებათ, გაგლანძღავენ და როცა დასჭირდებათ, შეგაქებენ. არც ერთია გასაკვირი და არც მეორე. ქებაში თავმოსაწონებელი უკვე აღარაფერია. ზოგჯერ ისეთ ვიგინდარას ამოგიყენებენ გვერდზე, რომ სიცოცხლე აღარ მოგინდება. განა მართალს არ ვამბობ?

არსინოე — შენნაირი კაცი ყოველთვის ჭეშმარიტებას ლაღადებს. მაგრამ ერთი კი მაინც უნდა გითხრა: პატიოსან კაცს ხანდახან ცოტა ხელის წაკვრაც სჭირდება, ხალხში გამოყვანა, თორემ შენ თუ დაიმაღლე, ეგ რაღა გამოვა?! დარჩენიათ ეს ქვეყანა ვილაც ოხრებსა და გაიძვერებს და ეგ არის! მე კი არ მინდა, რომ დაიჩაგრო. მერწმუნე, ყველაფერს გავაკეთებ იმისათვის, რომ გზა გაგიკვალო მაღალ საზოგადოებაში. ხომ იცი, სიტყვა მეთქმის გავლენიან ხალხში.

ალცესტი — არა, ჩემო არსინოე, ტყუილად შეიწუხებ თავს. აბა, მე იმათთან რა საერთო მაქვს? სად შემოიძლია ვილაცის წინაშე ვიმანჭო და ვიგრიხო მხოლოდ იმისათვის, რომ რაღაც წყალობა გადმომიგდონ! ჩემი ერთადერთი დადებითი თვისება გულწრფელობა და სიმართლისმოყვარეობაა, შენ კი კარგად მოგეხსენება, რომ ჩემი სიმართლე იმ ვაყბატონებს სულაც არ სჭირდებათ. არც იმათი ჩინ-მედლები მჭირდება და ვერც მაგათ დაკრულზე ვერ ვიცეკვებ. იმათ ვინც გაუტოლდება, იმათნაირი უნდა იყოს, უნიჭო ლექსები უნდა შეუქოს, კახა დედაკაცები კომპლიმენტებით უნდა გააბრუოს, ვისაც რა ესიამოვნება, ის უნდა უთხრას. არა, არა, ღმერთმა დამიფაროს მაგათი წყალობისაგან! რაც არ შემოიძლია, არ შემოიძლია!

არსინოე — კარგი, ნება შენია! ისე კი, მართალი ხარ, ის ხალხი შენი ფრჩხილის ფასიც კი არ არის. ქალის ჭკუას რა ვუთხარი! ეგ შენთვის თონ ვერ უნდა მომეფიქრებინა?! მაშ, სხვა რამეზე ვილაპარაკოთ. პირდაპირ გეტყვი: შენ რომ ქალზე გიჟდები და ირევი, შენი ღირსი არ არის.

ალცესტი — მერე ის ქალი რომ შენი მეგობარია?

არსინოე — მეგობარი? დიდი ამბავი! მეგობრობა და ძმაცაც-დაქალბობა არ ვიცი მე! შენნაირი პატიოსანი კაცი რომ იტანჯება, ეგ არაფერია; და მერე ვისთვის? ღირდეს მაინც! შენნაირი იმას ათასი ჰყავს!

ალცესტი — რას ამბობ? ნუთუ ვერ ხვდები, რატომ იქცევა ასე სელიმენა? უნდა, რომ გამაბრაზოს, გამემპრანჭოს, მაექვიანოს და უფრო შემაყვაროს თავი.

არსინოე — ეჰ, როგორ დაუბრმავებიხარ სიყვარულს! რა ვიცი, დღე და ღამე სიმართლეს ქადაგებ და ახლა ტყუილ-მართალი ველარ გაგირჩევია? სელიმენა კი არის ჩემი მეგობარი, მაგრამ შენი ღირსი არ არის! ნეტა იცოდე, როგორ დაგცინის სხვებთან!

ალცესტი — შეიძლება ასეც არის. მერე რა! კაცი ქალის გულიანობებს ვერასოდეს ვერ გაიგებს. მაგრამ, ერთი კი ვერ გამიგია: შენ რატომ ნერვიულობ ჩემი გულისთვის? რა განუხებს? შენთვის რა მნიშვნელობა აქვს მე ვინ შეყვარება? რად გინდა, რომ ეჭვითა და ბოღმით ამივსო გული?

არსინოე — მე რა უნდა მინდოდეს? მე იმაზე მეწევა გული, რომ სხვებმა არ დაგცინონ და შენი გულუბრყვილობა სამასხარაოდ არ გახადონ. მაგრამ, გატყობ, ჩემი სიტყვები არ გსიამოვნებს. მეტის ღირსი ვარ, ნეტა რა მალაპარაკებს!

ალცესტი — იცი, რომ ეჭვიანობამ კაცს შეიძლება ათასი საშინელება ჩაადენინოს? არავის კარნახი და ჭკუის სწავლება არ მჭირდება. რაც დასანახია, იმას მე თვითონაც კარგად დავინახავ. მადლობა ღმერთს, მაგ საქმეში მაინც არ მჭირდება სხვისი დახმარება. ჯერ ისე არ გამოვჩერჩეტებულვარ, რომ თეთრი შავისაგან ველარ გავარჩიო!

არსინოე — როგორც ვატყობ, ისე გამოუჭერხიხარ სელიმენას, რომ ვერავინ ვერაფერს შეგაგნებინებს. ზუსტად შენზეა ნათქვამი „შეაყარე კედელს ცერცვიო“. მაშ, არა გჯერა, არა? მაშ, სელიმენა ერთი ცელქი და უცოდველი კუდრაჭაა, არა? მაშ, ფაქტები გჭირდება, არა? შენ ცოტა მაცალე და ისეთი ფაქტების წინაშე დაგაყენებ, იქნებ სულ თავ-ბედი გაწყველინო! მაგრამ, ერთი კი იცოდე: სელიმენასაგან ხელნაკრავს სხვა ქალი გამოგაჩვენებს ხელს და ეს ქალი შენს სელიმენაზე ნაკლები არაფრით არ არის!

მართხა მოქმედება

სცენა I — ელინა, ფილინტი.

ფილინტი — არა, გენაცვალე, ჩემს სიცოცხლეში მსგავსი ადამიანის მნახელი არა ვარ! ეს რა ენახე და რა გავიგონე! რა დღეში ჩაყარა ეს საწყალი მომრიგებლები! ხან საიდან მოუარეს და ხან საიდან! ხან დაემოქრნენ ოა ხან შეაცოდეს ის უბედური ორონტი, მაგრამ საქმეში ხარ?! რომ დაიჩემა ერთი და ერთი, არაფრით აღარ გადათქვა. ერთი იქ უნდა

ყოფილიყავით და საკუთარი ყურით მოგესმინათ! მე შენ გეტყვი და სიტყვა შეეშლებოდა „არაო, — უთხრა მოსამართლეებს, — ჩემს სიტყვას უკან როგორ წავიღებო, ეგრე წამდაუნუმ რომ ვიცვლიდე აზრებს, ან რონტს რაღა უჭირდა და ან მე რად გავიხდიდი სადავიდარაბოდ საქმესო, თქვენც იქნებოდით თქვენთვის პატიოსნად მოსვენებულიო. აბა, ერთი თქვენ წაიკითხეთ ის ლექსები და მერე ვნახოთ, როგორ გამამტყუნებთო. მე პირადად ორონტს როდი მივაყენე შეურაცხყოფაო, უბრალოდ, მკითხა რა აზრისა ვიყავი მაგის ლექსებზე და მეც, სხვებისაგან განსხვავებით, პირდაპირ ვუთხარი სიმართლეო. აბა, რა უნდა მექნაო. მე მაგას კაცობას და კაი ბიჭობას კი არ ვუნუნებ, არამედ ვურჩევ ცუდი ლექსების წერით თავი არ შეირცხვინოსო. აბა, რა არის ამაში ცუდიო, სანამ დროა მაგ საქმეს შეეშვას და თავის გზას ეწიოსო. არა, განა ვინმე სიკვდილით დასჯის ცუდი ლექსების გამო, მაგრამ არც კარგ პოეტობას დააბრალებენო“. მერე ორონტს მიუბრუნდა და უთხრა: „არ გეწყინოს, რა ვქნა, შენ რომ ცუდ ლექსებს წერ, ჩემი ბრალი არ არისო, მაგრამ თუ კარგს დაწერ, იცოდე, შენს ქება-დიდებას ვერავინ დამასწრებსო“. აი, ასე დატოვა ყველანი პირდაღებულები. რაღას იზამდნენ? ჯარიმა კი გადაახდევინეს, მაგრამ აზრი ვერ შეაცვლევინეს. აი, ასე დამთავრდა ეს ამბავი.

მლინანტა — გეთანხმები, მართლაც ცოტა უცნაური კაცია ეს ჩვენი ალცესტი! მაგრამ მის საქციელში არის რაღაც განსაკუთრებული და გმირული, რასაც, სამწუხაროდ, სხვებზე ვერ ვიტყვი. ჩვენს დროში სადღა ნახავ ეგეთ პატიოსან ადამიანს. ყველა რომ ასე იქცეოდეს, რაღა გვიჭირდა. შენი არ ვიცი და მე პირდაპირ მოხიბლული ვარ ალცესტით!

ფილინტი — მე, კიდეც, რაც დრო გადის, სულ უფრო და უფრო მაკვირვებს მაგ კაცის ხასიათი და საქციელი. არა, სიმართლე და პატიოსნება ძალიან კარგია, მაგრამ გადამეტებული არაფერი არ ვარგა. მერე და უფასებს ვინმე ამ თავგანწირვას? უფასებს კი არა და, აგერ ორონტი მოიძღურა. ჯერ სადა ხარ, ორონტისნაირს კიდეც რამდენს გადაიკიდებს! მაგრამ ყველაზე საოცარი ის არის, სელიმენამ რით მოაჯადოვა ეს ჩვენი ალცესტი.

მლინანტა — რას იზამ, ჩემო ფილინტი, სიყვარულმა ტოლი და სწორი არ იცის. აბა, გაიხედ-გამოიხედ ქვეყანაზე რა ხდება! ზოგჯერ ისეთ წყვილს დაინახავ, გული შეგიღონდება! დაბალს მაღალი მოსწონებია, ლამაზს — მახინჯი, ჭკვიანს — სულელი, მდიდარს — ღარიბი და რა ვიცი კიდეც, რა ჩამოთვლის! სიყვარული რომ გონებას ეკითხებოდეს ჭკუას, რაღა გვიჭირდა! გასწორდებოდა ეს ქვეყანა და ეგ იქნებოდა!

ფილინტი — მერე ეს ალცესტი რომ გაგიყებულა, შენ როგორ ატყობ, სელიმენა რაღას ფიქრობს?

მლინანტა — ოო, მაგას ვინ გაიგებს! უცხო თვალი კი არა, ზოგჯერ თვითონ შეყვარებული ადამიანიც კი ცდება. რომ გგონია მიყვარს და უიმისოდ ცხოვრება არ შემიძლიაო, აღმოჩნდება, რომ ერთ მშვენიერ დღეს ეს შენი სიყვარული ისე გაგიფრინდება, თითქოს არც ყოფილაო. მაგრამ პირიქითაც ხდება. აი, მაგალითად, ხარ შენთვის, აგერ არის მეორე პიროვნებაც, წლების განმავლობაში ერთმანეთს იცნობთ, ვითომც არაფერი, ზედაც არ უყურებთ ერთმანეთს და უცებ, ერთ დღეს მიხვდები, რომ სიცოცხლეში იმის გარდა არავინ გყვარებია.

ფილინტი — მე კი მგონია, რომ სელიმენას სიყვარული კარგს არაფერს მოუტანს ალცესტს. რამ დაუბრმავა თვალები! შენისთანა ქალი

გვერდით ჰყავდეს და სელიმენასკენ გაურბოდეს გონება, ეგ როგორი სა-
მართალია!

ქალიანტა — ეეჰ, ჩემო ფილინტი ისე ლაპარაკობ, თითქოს ჩემს გულ-
ში ზიხარ. ტყუილად თავს ვერ გამოვიდებ: მართლ ჩემზე რომ იყოს და-
მოკიდებული, ალცესტის გარდა არავის ვინატრებდი ჩემს გვერდით. ახლა
კი, რას ვიზამ, ბედი სხვანაირად სჯის, როგორც სჩანს. მაგრამ თუ ალ-
ცესტი სელიმენას გულს ვერ მოინადირებს, მზად ვარ ჩემი გული და
სული შევთავაზო.

ფილინტი — მეც, ჩემის მხრივ, შევეცდები ალცესტს შენი გულის-
ნადები გავაგებინო. ოღონდ ეგ სელიმენას მოეშვას და თავს არ დავზოგავ!
მაგრამ, წელან ხომ შენც თქვი და მეც გეთანხმები: ჩვენს მაგივრად ჩვენი
ბედი სჯის. ალცესტისნაირ ჯიუტს რამეს გადაათქმევინებ? თუ მაინცდა-
მაინც თვალები დაიბრმავა და შენნაირი ანგელოზი ვერ დაინახა, მაგაზე
ნუ ინალვლებ: თუ მიკადრებ, მე აქა ვარ!

ქალიანტა — დამცინი, ფილინტ?

ფილინტი — არა გრცხვენია, რას ჰქვია დაგცინი?! დაგცინი კი არა,
ერთი სული მაქვს როდის გაგიმფლავებ საქვეყნოდ სიყვარულს! ცოტა
მაცალე, ჩემო ელიანტა და ჩვენი დროც მალე დადგება!

სცენა II — ალცესტი, ქალიანტა, ფილინტი.

ალცესტი — ელიანტა, მიშველე, გამაგებინე რა ხდება! რა საშინე-
ლებაა, ხალხო, სიზმარში ვარ თუ ცნადში, ველარ გამიგია!

ქალიანტა — რა იყო, ალცესტ, რაიმე უბედურება ხომ არ მოხდა?

ალცესტი — რომელი უბედურება შეედრება იმას, რაც მე მჭირს!
კაცი ჭკუაზე აღარა ვარ! ღმერთო ჩემო! ...ნუთუ ამის ღირსი ვიყავი...
ვაიზე, ჩემო სიყვარულო... არა, არა, ლაპარაკიც კი აღარ შემიძლია!

ქალიანტა — კარგი, დანყნარდი, დამშვიდდი და წესიერად გაგვაგე-
ბინე რაშია საქმე. აბა, მაგ უაზრო ყვირილითა და ხელების ქნევით რა გა-
ვიგო, როგორ გიშველო?

ალცესტი — მალალო ღმერთო! შენს ხელში არ იყო ყველაფერი?
ასეთი ანგელოზის გვერდით რა საჭირო იყო ზოგიერთი უწმინდურის გა-
ჩენა!

ქალიანტა — ეს ისევ თავისას გაიძახის, აღარ იტყვი რა მოხდა?

ალცესტი — რალა უნდა ვთქვა?! ჩემთვის ყველაფერი დამთავრდა,
მიღალატეს, თავს ლაფი დამასხხეს და ცოცხლად მინაში ჩამდეს! და მერე
იცით, ვინ? ვინ და სელიმენამ!

ქალიანტა — რას ამბობი ვილაცა რალაც სისულელეს გეტყობა და
შენც დაიჯერე! არ გამიხეთქა გული!

ფილინტი — დანყნარდი, ალცესტ, შენ ისეთი ეჭვიანი კაცი ხარ, ალ-
ბათ რალაცა მოგეჩვენა...

ალცესტი — შენს პირს შაქარი ნეტავი მხოლოდ მოჩვენება იყოს და
მეტი არაფერი! მაგრამ ამ წერილს რა ვუყო, ჯიბეში რომ მიდევს და გულ-
მუცელს მიწვავს! აჰა, დატკბით, იხილეთ სელიმენას ორპირობა! თან, მე-
რე არ იკითხავთ ვისში გამცვალა? ღმერთო, რატომ მაცოცხლე ამ დღემ-
დე! ვისში და იმ გიჟ-პოეტაში დიახ, ორონტი მამჯობინა სელიმენამ! მა-
გას როგორ მოვიფიქრებდი, რომ ეგ სულელი მეტოქეობას გამიბედავად!

ფილინტი — მოიცა, კაცო, რას ღრიალები იქნებ არც ისეა საქმე, როგორც შენ გგონია! აბა, კიდევ ერთხელ წაიკითხე ეგ წერილი, რა წერია შიგ ისეთი, ასე რომ გადაიხიე!

ალცესტი — არა, არა, გამანებეთ თავი! ნეტა მაშინაც არ წამეკითხა, როცა წავიკითხე!

ელინა — დამშვიდდი, ალცესტ, ასე როგორ შეიძლება, იქნებ სულ ტყუილად წერვიულობ...!

ალცესტი — არა, ელიანტა, ამ საქმეს აღარაფერი ეშველება. ახლა შენდა დამრჩი ერთადერთი ნუგეში და ხელს ნუ მკრავ. მოდი და ერთად ვიძიოთ შური ჩემს გამყიდველ სელიმენაზე!

ელინა — მე ვიძიო შური სელიმენაზე? კი, მაგრამ, როგორ?

ალცესტი — როგორ? ნუთუ ვერ ხვდები? ცოლად გამომყევი! მოიცა, უარის თქმას ნუ ჩქარობი ისე მეყვარები, როგორც ჯერ არც ერთი ქალი არ ჰყვარებიათ დედამიწაზე! სელიმენასათვის რაღა იქნება ამაზე დიდი სასჯელი!

ელინა — ალცესტ, ძალიან მეცოდები ასე რომ არ გაგიმართლა სიყვარულში. არც იმას დაგიმალავ, რომ შენი სიტყვებიც მესიამოვნა. მაგრამ, ხომ გაგიგონია: „შეყვარებულების ჩხუბი სულელს მართალი ეგონაო“. აი, ნახავ სელიმენას, ერთ-ორ ტკბილ სიტყვას გეტყვის და შენი გაბრაზებაც საპნის ბუშტივით გაქრება. მერე ვინმემ რომ გაგახსენოს შენი დღევანდელი რისხვა, შეიძლება არც კი გესიამოვნოს. ამიტომ, არ გეწყინოს და, შენს წინადადებას სერიოზულად ვერ მივიღებ.

ალცესტი — რას ამბობ, ელიანტა! სელიმენამ საქვეყნოდ მომჭრა თავი და იმისკენ როგორღა გავიხედავ. ჩემი გადაწყვეტილება საბოლოოა და ვერც ვერავინ შემიცვლევინებს. ალცესტი ის კაცი არ არის, სიტყვებს რომ ქარს ატანდეს. ერთხელ კიდევ ვნახავ იმ უნამუსო გომბიოს, პირში მივახლი რაც სათქმელი მაქვს და მერე, თუ მიმიღებ, შენი ვარ! ძალიან კი უნდოდა იმ ქალბატონს ჩემი გამაიმუნება, მაგრამ ვერ მივართვი!

სცენა III — სელიმენა, ალცესტი.

ალცესტი — ღმერთო, მომეცი ძალა და ბოლომდე მათქმევინე, რის თქმასაც ვაპირებ!

სელიმენა — რა იყო, რა დაგემართა? რას მიბღვერი?

ალცესტი — კიდევაც რომ მეკითხება! დედამიწის ზურგზე შენნაირი მატყუარა და უსინდისო სხვა არავინ მეგულდება!

სელიმენა — ოჰო, აი მესმის სიყვარული! შეყვარებულნიც ასეთი უნდა!

ალცესტი — რას იცინი? სასაცილოდა გაქვს საქმე? თუმცა, შენ უკვე ტირილიც აღარ გიშველის! ერთი შეხედეთ, როგორ მიყურებს! განითლდი მაინც! ვერ ხვდები, არა, რაშია საქმე? საწყალი იეს რა მიაპიტი გოგოა! აღარ გინდა თავის მოკატუნება, გავიგე უკვე ვინც ყოფილხარ. მოლაღატე! მეც კაი სულელი ვარ! რამდენჯერ მითხრეს, რამდენჯერ გამაფრთხილეს, ნეტავი დამეჯერებინა! მაგრამ არც ახლაა გვიან! ძალიანაც კარგად მესმის, რომ გულს ვერ უბრძანებ ვინმეს სიყვარულს, მაგრამ რას მიმტკიცებდი მიყვარხარ და უშენოდ სიცოცხლე არ შემიძლიაო, ვინ გეხვეწე-

ბოდა? შენს დანაშაულს სასჯელიც კი არ მოეძებნება, თორემ ვერაფერს დამასწრებდა შენს დასჯას. ისე მაქვს გონება არეული, რომ აღარ ვიცი რა გააკეთო!

საქლიმან — მაინც არ იტყვი რამ გადაგრია ასე? შენ აქ დამდგარხარ, მლანძღავ, გამაგებიანე მაინც რას მაბრალებ, იქნებ შევძლო თავის მართლება!

ალცესტი — შენ რას გერჩიი მართალი ხარ, გასალანძლი მე ვარ, რომ თვალები დავიბრმავე და ჩემდა საუბედუროდ, შენი პრანჭვა-გრეხვა ჩემი სიყვარულის პასუხად მივიღე. არა, როგორ შევცდი, როგორ მოგატყუებინე თავი!

საქლიმან — მაინც ვერ გავიგე რა ტყუილებზე მელაპარაკები და თუ გინდა, მომკალი!

ალცესტი — ვერ გაიგო რა ეშველება! ახლავე გაგაგებინებ! აბა, დახედე ამ წერილს! ხომ არ გეცნობა? ახლა არ მითხრა ჩემი ნაწერი არ არისო! ამაზე რაღაც იტყვი? გამეცი პასუხი რომ გეკითხები!

საქლიმან — აჰა, მეც არა ვთქვი, რაზეა გაგიყვებული-მეთქი! ჰო, ვხედავ, რომ წერილია, მერე მაგითი რის თქმა გინდა?

ალცესტი — როგორ, არც წითლდები ამის დანახვაზე?

საქლიმან — მაინც რატომ უნდა გავწითლდე, ხომ ვერ მეტყვი?

ალცესტი — ერთი ამას უყურეთ! თვალსაც არ ახამხამებს! ვერაფერს ვიტყვი, უსინდისობაც ასეთი უნდა! მაშ, ეს წერილი შენი დანერვილი არ არის, არა?

საქლიმან — ჰო, ჩემი დანერვილია. დავაშავე რამე?

ალცესტი — მაშ, ამ წერილში შენთვის სამარცხვინო არაფერია?

საქლიმან — რომ არ მოგატყუო, იშვიათი ეგზემპლარი ხარ. განა რა ნახე მაგაში ისეთი, რომ მომივარდი და ქვეყანა თავზე დამამხე?!

ალცესტი — რას ამბობ, რას? ქვეყანა მე კი არა, შენ დამამხე თავზე! მეტი რაღა უნდა მენახა! ორონტს სიყვარულს ეფიცება და თურმე არც უნდა შერცხვეს და არც მე უნდა გავბრაზდე, ამაზე მეტი თავხედობა გაგგონიათ?

საქლიმან — ორონტს სიყვარულს ვეფიცები? მერე და ვინ გითხრა, რომ მაგ წერილის ადრესატი მაინც და მაინც ორონტია და არა სხვა ვინმე?

ალცესტი — ვინ მითხრა და ვინც ეგ წერილი გადმომცა. კაი, ბატონო, ორონტს კი არა სხვას ეკუთვნის ეგ შენი ბარათი, მერე, მაგითი რა, დანაშაული შეგიმსუბუქდება თუ მე ნაკლებად მეტყინება გული?

საქლიმან — იქნებ, სულაც ქალს მივწერე, მაშინ რაღას იტყვი? რაღაში დამდებ ბრალს?

ალცესტი — რაო, ქალს მივწერეო! აი, მესმის გამოსავალი! ეგ საიდანა მოგივიდა თავში! ამას შენს მეტი ვერაფერს მოიფიქრებდა! მეც, როგორ არა, სიტყვაზე დაგიჯერე! მეყო, რასაც აქამდე მატყუებდი! შენ მე შტერი ხომ არ გგონივარ! აი, ახლა მე წავიკითხავ ამ წერილს და მერე ხომ დამეთანხმები, რომ ის კაცს ეკუთვნის და არა ქალს!

საქლიმან — არ მჭირდება მაგისი წაკითხვა. შენ მე ისეთი სიტყვები მაკადრე, რომ შენი მოსმენა კი არა, დანახვაც აღარ მინდა.

ალცესტი — არა, არა, მომისმინე ერთი წუთით. ამდენი ხანი ხომ მე გითმენდი, ახლა ცოტა ხანი შენ მომიტმინე. გულახდილად მითხარი, ეს სიტყვები შეიძლება ქალმა ქალს მისწეროს?

სალიმენა — გამანებე თავი, მეტი საქმე არა მაქვს თავის მართლებ
ბა დავინყო სულ არ მაინტერესებს რას ფიქრობ ჩემზე. ახლა მაგაზე
მადარდე!

ალცესტი — არა, გამაგებინე ერთი, როგორ შეიძლება რომ ეს წე-
რილი ქალს ვკუთვნოდეს და ხმას აღარ ამოვიღებ!

სალიმენა — დიხხაც, ორონტს მივწერე! დანყნარდი ახლა? ძალი-
ანაც მომწონს ორონტი, ჭკვიანი, განათლებული კაცია. რომ მოვწონვარ,
ისიც ვიცი და არც მე მაქვს არაფერი სანინააღმდეგო. მიდი ახლა, რაც
გინდა ილაპარაკე, ოღონდ მე თავი გამანებე! არ შემჭამა ამ კაცმა?!

ალცესტი — ღმერთო ჩემო! ასეთი რამე გაგონილა? თავბრუ დამახ-
ვია, სიყვარულს მეფიცებოდა და ახლა ვითომც არაფერი რაც გინდა, ის
გიქნიაო! რა ადვილად მომიშორა თავიდან თანაც დამნაშავედაც რომ გა-
მომიყვანა! იმის მაგივრად, რომ შერცხვეს და პატიება მთხოვოს, აქეთ
მედიდგულება! მაგრამ რა ვქნა, რომ ისევ მიყვარხარ და არ შემიძლია
ისე მოგექცე, როგორც იმსახურები! აქეთ ისე მოვიჩქაროდი, ასე მეგონა,
რომ დავინახავ, შუაზე გავგლიჯავ-მეთქი, მაგრამ ახლა მზად ვარ დავი-
ვინყო ეს წყეული ბარათი! ოღონდ შემპირდი, რომ დღეიდან მაინც იქ-
ნები ჩემი ერთგული!

სალიმენა — არც არაფერს შეგპირდები და ვერც ვერაფერს დავი-
ვინყებ. შენაირ ეჭვიან კაცთან მე ლაპარაკი არ შემიძლია. რას შემართ-
ლები, ვერ გამოიგია. იქნებ გუნება შემეცვალა და ახლა სხვა მომწონს!
ვის შეუძლია ეს ამიკრძალოს? აქამდე ჩემი თავის ბატონი მე ვიყავი და
ამის შემდეგაც ასე იქნება, თუ ვყოფილვარ სელიმენა! სიყვარულის დაძა-
ლება აღარ გამოიგონია! შენ რომ მე მართლა გყვარებოდი, გამოიგებდი და
ჩემი ბედნიერებით გაიხარებდი! რა პირობების წაყენება დამიწყე: ეს არის
შენი სიყვარული? აი, მე პირდაპირ გეუბნები: ორონტი მიყვარს! აბა, რა
მექნა, შენთვის მომეტყუებინა და ჩუმ-ჩუმად ორონტს შევხვედროდი? ეს
როგორ მაკადრე? ჩემს გულს რა ვუთხარი, თორემ კინისკვრით უნდა
გაგდებდე აქედანი მაგრამ, რა ვქნა, ძველი სიყვარულის დავინყება ეგრე
ადვილია?! სხვა ქალი ჩემს ადგილას შეურაცხყოფისათვის სასამართლო-
ში გიჩივლებდა და კარგ დროსაც გაგატარებინებდა!

ალცესტი — უყურეთ ერთი ამ წყეულს! არა, ჩემი თავისა მივირჩივს,
როგორ არ გაგლეჯავ მაგ გესლიან ენას! თან ამდენ ტყუილს როგორღა
იგონებ? მაგრამ არ მოგასვენებ, სანამ ბოლომდე არ გავიგებ ყველა შენს
ხრიკსა და გველურ ჩანაფიქრს!

სალიმენა — არა, არა, შენ მართლა არ შეგძლებია სიყვარული!

ალცესტი — მართალი ხარ, შენ რომ მიჩვეული ხარ, მე ისეთი სიყ-
ვარული არ შემიძლია! მე მინდოდა, რომ ჩემს მეტს არავის ყვარებოდი,
არც არავის მოსწონებოდი! მინდოდა ერთი საცოდავი, ღარიბი, ყველასა-
გან დანუნებული გოგო ყოფილიყავი და ყველანაირი ბედნიერება აი, ამ
ხელებით მომეტანა შენთვის! მე საერთო და სხვასთან გასაყოფი სელიმე-
ნა არ მჭირდებოდა! მე მხოლოდ ჩემი, ჩემი საკუთარი სელიმენა მინდო-
და მყოლოდა!

სალიმენა — უცნაური სიყვარული გცოდნია, ვერაფერს ვიტყვი! კი-
დევ კარგი, ღმერთმა დამიფარა და ისე არ მოხდა ყველაფერი, როგორც
შენ გინდოდა!.. ოჰო, დუბუაც გამოგვეცხადა! თანაც ეს რა უცნაურად
გამოპრანჭულა!

ალცესტი — ეს რა ჩაგიცვია რას ჰგაფხარ? რა დაგემართა, რა შე-
შინებული მიყურებ?

დუბუა — ისა...

ალცესტი — რა ისა, რა ესა, იტყვი თუ არა რა გინდა?

დუბუა — რალაცაშია საქმე.

ალცესტი — რა საქმე? გამაგებინე, რას ამბობ?

დუბუა — მე მგონი, კაი ამბავი არ არის ჩვენს თავს!

ალცესტი — კაცო, აღარ იტყვი, რა გინდა?

დუბუა — ვთქვა თუ არა...

ალცესტი — თქვი ახლა, ნუ გამაგიჟე!

დუბუა — აქ ვინმე ხომ არ არის ისეთი...

ალცესტი — გადამრევს ეს კაცი ახლა მოთმინებიდან არ გამომიყ-
ვანო, თორემ...

დუბუა — აქაურობას უნდა გავშორდეთ.

ალცესტი — რაო, რა თქვი? ვერ გავიგე...

დუბუა — აქედან უნდა წავიდეთ.

ალცესტი — წავიდეთ? კი, მაგრამ, რატომ?

დუბუა — გუზუნები, აქ აღარ გვედგომება-მეთქი.

ალცესტი — რატომ, რა დავაშავეთ? მიზეზს აღარ იტყვი?

დუბუა — ახლა ლაპარაკის დრო აღარ არის. ყოველი წუთი ძვირფა-
სია, ნულარ ვიგვიანებთ.

ალცესტი — ვერაფერი ვერ გავიგე! სად უნდა წავიდე, რატომ უნდა
წავიდე...

დუბუა — სად უნდა წავიდეთ, ეგ მერე გაირკვევა, ახლა კი დროა,
გუდა-ნაბადი ავიკრათ.

ალცესტი — წესიერად გამაგებინე რას მიედებ-მოედები, თორემ თუ
წამოგინბი, ცხვირ-პირს დაგიღენავ!

დუბუა — მე რას მიყვირიხარ, რა ჩემი ბრალია ერთი კაცი მოვიდა,
თანაც სულ შავებში იყო გამონყობილი. რალაც ქალაღი დაგიტოვა. ისე
იყო დაჯღაბნილი, ეშმაკიც კი ვერ გაარჩევდა შიგ რა ეწერა. მაგრამ, დარ-
წმუნებული ვარ, იმ დღევანდელ შენს სასამართლოსთან არის დაკავში-
რებული.

ალცესტი — მერე, შენი მოკლე ჭკუით, იმ ქალაღის ნაგლეჯსა და
ჩვენს გამგზავრებას შორის რა კავშირია?

დუბუა — მაცლი ბოლომდე ლაპარაკს? იმ კაცის წასვლიდან ერთი
საათიც არ იყო გასული, რომ ახლა სხვა კაცი მოვიდა. შენთან ხშირად
მინახავს, მე მგონი შენი მეგობარი უნდა იყოს, ღმერთო, გამახსენე რა
ჰქვია!.. არა, ვერ ვინსენებ... ასე ვიცი ხოლმე, ერთი თუ გადამეკეტა გო-
ნება, მორჩა მერე... ჰოდა, დაგიბარა, რომ... მოიცა, იქნებ გავიხსენო სა-
ხელი...

ალცესტი — ჰო, კაი, გაანებე იმის სახელს თავი! რაც ერქვა, ერქვა!
ჯანდაბას იმისი თავიც და შენიც! რაო, რა მინდაო?

დუბუა — რაო და, ალცესტს აქ დიდი საფრთხე ემუქრებაო. ჰო, ასე
თქვა, შეიძლება დაიჭირონ კიდევო.

ალცესტი — იქნებ ისიც გითხრა, რატომ უნდა დამიჭირონ?

დუბუზუ — არა, მაგრამ იმანაც წერილი დაგიტოვა. აი, აქა მაქვს. ნა-
იკითხე და შენ თვითონ მიხვდები.

ალცესტი — მერე დროზე ვერ მომეცი? ამდენს რას მალაპარაკებ?

სალიმან — ნეტავ რაშია საქმე?

ალცესტი — აბა, რა გითხრა! იმედია, ეს ყვეფი მალირსებს წერი-
ლის მოცემას და ბოლოს და ბოლოს გავიგებ რა ამბავია ჩემს თავს!

დუბუზუ (დიდი ხნის ძებნის შემდეგ) — მე მგონი, სახლში დამრჩა...

ალცესტი — ახლა კი ხელში შემომაკვდები...

სალიმან — კარგი, კარგი, მაგის მოკვლას მერეც მოასწრებ. გირ-
ჩენვია წახვიდე და შენი საქმე შენ თვითონ გაარკვიო...

ალცესტი — მაშ, კარგი, წავალ. მაგრამ სალამოს კიდევ შემოგივლი.
მე მგონი, საუბარი ჯერ არ დაგვიმთავრებია.

მეხუთე მოქმედა

სცენა I — ალცესტი, ფილინტი

ალცესტი — მორჩა, ყველაფერი დამთავრებულია. აზრს ველარავინ
შემაცვლევინებს.

ფილინტი — ჰო, კარგი, გეყოფა; ცუდი ამბავი შეგემთხვა, მაგრამ
ყველაფერზე ხელი კი არ უნდა ჩაიქნო.

ალცესტი — არა, ფილინტი, რამდენიც გინდა მელაპარაკო, რაც ერ-
თხელ ვთქვი, აღარ გადავთქვამ. ხომ გახსოვს, რომ გეუბნებოდი, ადამი-
ანებს სიმართლე აღარ სჭირდებათ-მეთქი, ხომ მართალი მითქვამს, რას
იტყვი? არავითარი სურვილი აღარა მაქვს ამ ტყუილებისა და სიბინძურის
მორევში ვიცხოვრო. აბა, რალა დამრჩენია აქ? ხომ შენი თვალთ ნახე, რა
დღეში იყო ორონტი სასამართლოზე? როგორ მოისაწყლა თავი, როგორ
დააჯერა თავისი მოთაფლული ენით ის ბრიყვი მოსამართლეები, რომ
ბოროტმა მხეცმა ალცესტმა მისი პოეტური გენიის ჩაწახლვა მოინდომა!
ეს სულელი ხალხიც თვალეში შესცივინებდა, თითქოს ებოდიშებოდა.
გვაპატიე, ამხელა პოეტი აქამდე რომ ვერ დაგაფასეთო. აი, ხომ ხედავ,
რა შეუძლია გაქნილ კაცს? მე კი, ვიდექი შერცხვენილი, დამცინავი მზე-
რით განადგურებული შურიანი კაცთმოძულე! და მერე რისთვის? მხო-
ლოდ და მხოლოდ იმისათვის, რომ მეგობრულად ვურჩიე ცუდი ლექსების
წერა შენისთანა კაცის საკადრისი არ არის-მეთქი! მერე და რა გამოვიდა
ამითი?! ამოუჩრია ახლა ორონტს ეს თავისი წიგნი, დაარბენინებს ქალაქ-
ში და სულელი ბრბოც აღფრთოვანებული კითხულობს მაგის „შედევ-
რებს“! პირსუკან კი დასციინიან ჩუმ-ჩუმად, მაგრამ ეგ უკვე მაგას აღარ
ადარდებს. თავის ჭიას ხომ ახარებს და მეც ხომ დამნაშავედ გამომიყვანა!
მეტი რალა უნდა! გამოჩენილი კაცი გახდა. როგორც ვატყობ, ამ ცხოვრე-
ბაში მგლური კანონები მოქმედებენ, მე კი აღარ მინდა მგლებს შორის
ცხოვრება!

ფილინტი — არა, ალცესტი, არც ისე ცუდადაა საქმე, როგორც შენ
გგონია. ადრე თუ გვიან ყველა გაიგებს ვინ არის ორონტი, არც მაგის პო-
ეზიას უნერია დიდი დღე. მართლა და მართლა, ხომ არ ბნელა?!

ალცესტი — შენ რა მიაშიტი კაცი ყოფილხარ! იმ სასამართლოთი
ისე აღზევდა ეს ჩვენი ორონტი, რომ დღეიდან მაგის წინსვლას ველარა-

ფერი შეუშლის ხელს. ცოტაც მოითმინე და შენი თვალით ნახავ ყველაფერს.

ფილინტი — კი, მაგრამ, შენც ხომ შეგიძლია ორონტივით მიმართო სასამართლოს და ყველამ გაიგოს ტყუილ-მართალი? ეს ქვეყანა ჩალით კი არ არის დახურული? შენ თუ ფარ-ხმალი დაყარე და ყველას ნება-სურვილს დაემორჩილე, ეგ რაღა გამოვა?

ალცესტი — არავითარ შემთხვევაში. იყოს ყველაფერი ისე, როგორც არის. როგორი უსამართლოც არ უნდა იყოს განაჩენი, თითსაც არ გავანძრევ მის შესაცვლელად. დაე, ყველამ დაინახოს როგორ სჯიან ადამიანები სიმართლესა და პატიოსნებას. რას იამაყებენ მომავალი თაობები თავიანთი წინაპრებით! კიდევ გიკვირს ჩემი სიძულვილი ადამიანების მიმართ?

ფილინტი — ყველა ხომ ერთნაირი არ არის...

ალცესტი — ადამიანებს შენი დაცვა არ სჭირდებათ, თვითონაც კარგად მოუვლიან საკუთარ თავს. მე არავის არაფერს არ ვაძალებ, მე კი უკვე აქ აღარ დამედგომება.

ფილინტი — არა, მოიცა ერთი წუთით, მომისმინე: ყველაფერში მართალი ხარ, ყველაფერში გეთანხმები. შენ მე მასწავლი ამქვეყნად რა განუკითხაობა და გაუტანლობაა? მაგრამ, ყველას მაგივრად შენ რატომ დარდობ? შენი განდგომით რა გამოსწორდება? რა გგონია, სადაც ნახვალ, იქ უკეთესი ადამიანები დაგხვდებიან? ძალიანაც ცდები! მეტსაც გეტყვი: ამქვეყნად ბოროტება და უსამართლობა რომ არ იყოს, მაშ, სიკეთე და სიმართლე როგორღა დავაფასოთ? ცხოვრება კონტრასტებით არის ლამაზი, თორემ ისე რა იქნებოდა! ერთფეროვნებაზე საშინელება არაფერია.

ალცესტი — აღარ გვინდა, ფილინტი, ეს უაზრო კამათი. შენ, როგორც გატყობ, ლაპარაკში ვერავინ გაჯობებს. მე შენსავით ლამაზი ლაპარაკი არ შემიძლია, მაგრამ, როგორც იტყვიან, განაჩენი საბოლოოა და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება. ახლა სელიმენას ნახვა მინდა. გიკვირს, არა? რა იცი, იმისგან ყველაფერს უნდა ელოდოს კაცი. იქნებ მამარაზებს, მაექვნიანებს. ხომ იცი, სიყვარული უმაგისოდ არ იქნება. ამ ერთხელაც ვცდი ბედს და მერე ხმას აღარ ამოვიღებ.

ფილინტი — სანამ სელიმენა მოვა, ელიანტასთან ავიდეთ. იქ დაველოდოთ.

ალცესტი — არა, არა, შენ ადი, მე ძალიან დაღლილი ვარ. დამტოვე ამ ბნელ კუთხეში ჩემს მწარე ფიქრებში გართული.

ფილინტი — ძაან ადგილი კი ამოგიჩივია სელიმენას დასალოდებლად. წავალ, ელიანტას ჩამოვაგზავნი, იქნებ იმისი სიტყვა მაინც გაიგონო.

სცენა II — ორონტი, სელიმენა, ალცესტი

ორონტი — სელიმენა, მე უკვე მეტი აღარ შემიძლია. მითხარი, ბოლოს და ბოლოს, გიყვარვარ თუ არა. ამქვეყნად ყველაფერს, და მათ შორის ჩემს მოთმინებასაც, საზღვარი აქვს. ცალკე ალცესტი მეცილება შენს თავს. ასე როდემდე უნდა გაგრძელდეს? შენ ისე იქცევი, რომ უკვე ორივენი დაგვაბნე. თუ ალცესტი არ გინდა, უთხარი და მოიშორე თავიდან. რა გგონია, ძალიან მსიამოვნებს დღე და ღამე კუდში რომ დაგდეგს?

სელიმენა — გამაგებინე ერთი, რა დაგიშავა იმ ალცესტმა? რა ვიცი, ადრე სულ იმის ქება-დიდებაში იყავი...

ორონტი — დამიშავა თუ გამითეთრა, ეგ მე ვიცი. მე რასაც ვეკრებო, თხები, იმაზე გამეცი პასუხი. აირჩიე ან ის ან მე. მერე უკვე ჩემი საქმეა, რასაც გავაკეთებ.

ალცესტი (გამოდის კუთხიდან) — ჰო, სელიმენა, ეს კაცი მართალია. რაღა დაგიმალო და ეგ საკითხი მეც ძალიან მალელვებს. ამ საქმეს გაჯანჯლება აღარ უნდა, ისედაც დიდი ხნით გაინელა. ბოლოს და ბოლოს, დაგვაყენე საშველი, შენც მოისვენე და ჩვენც მოგვასვენე.

ორონტი — ალცესტ, თუ სელიმენა ჩემს თავს შენ გამჯობინებს, მე დღეიდან მასზე ხმის ამომღები აღარა ვარ.

ალცესტი — სხვასთან საზიარო სიყვარული არც მე მჭირდება.

ორონტი — ოდნავ მაინც რომ ვიგრძნო, რომ სასწორი შენსკენ იხრება...

ალცესტი — მეც რომ შევამჩნიო, რომ გული შენსკენ ეწევა...

ორონტი — გეფიცები, რომ მისკენ აღარასოდეს გავიხედავ.

ალცესტი — მეც გეფიცები, რომ საბოლოოდ შევეშვები.

ორონტი — აბა, სელიმენა, ახლა სიტყვა შენზეა!

ალცესტი — მოსარიდებელი არაფერია, შეგიძლია თამამად ილაპარაკო.

ორონტი — თქვი, ნუ დაგვლალე ლოდინით!

ალცესტი — რა დაგემართა, ადრე ასეთი მორცხვი არ იყავი. დავიჯერო, ასე ძნელია შენთვის ორიოდ სიტყვის თქმა! ნუ გეშინია, თავის მოკვლას არც ერთი არ ვაპირებთ!

ორონტი — ღმერთო ჩემო! რა გახდა ერთი კაცის ამორჩევა!

ალცესტი — იქნებ ორივე ერთნაირად გიყვარვართ და აღარ იცი, რომელი აგვირჩიო. ზოგ ქალს ერთიც არა ჰყავს და შენ ხომ ხედავ, როგორა გაქვს საქმე! აბა, რას იტყვი: მე თუ ორონტი? ორონტი თუ მე?

სელიმენა — ამათ ვის გადავეყარე! რას გადამეკიდეთ, ერთი გამაგებინა! ესეთი არაფერი მინახია! გამომიჭირეს აქ დამნაშავე ბავშვივით და ამოსუნთქვას აღარ მაცლიან! თქვენ რა გგონიათ რა, შემრცხვება და ვერ ვიტყვი, ვინ არის ჩემი რჩეული, თუ თქვენი მეშინია! ნუთუ ვერ ხვდებით, რატომ ვიკავებ თავს? უბრალოდ, მერიდება საქვეყნოდ ჩემს გრძნობებზე ლაპარაკი.

ორონტი — მე ამაში სამარცხვინოს ვერაფერს ვხედავ. უბრალოდ, მინდა, რომ გულწრფელად აღიარო ვინ გიყვარს. აღარ უნდა მოელოს ბოლო ჩვენს ტანჯვა-წამებას?!

ალცესტი — კიდევ დიდხანს აპირებ დუმილს? თუმცა, რა მიკვირს, რა, ეგ ხომ შენი ხელობაა! გააგიჟებ ამ კაცებს და მერე შენს ნებაზე ათამაშებ ყველას. როგორც იტყვიან, „ნურც გაფრინდები, ნურც მოფრინდები“. ჩვენი საქმეც ეგრეა. ორონტისა არ ვიცი და მე კი არავითარი სურვილი აღარა მაქვს ესეთ გაურკვეველ მდგომარეობაში ვიყო. მე შენგან სიმართლის თქმას მოველი და იტყვი კიდევ!

ორონტი — მართალს გეუბნება. აღარ უნდა დაგვაყენო საშველი?

სელიმენა — თქვენ რა ჭირვეულები ყოფილხართ! კარგით, ბატონებო, იყოს ნება თქვენი. ოღონდ ელიანტას ვთხოვოთ ჩვენში მტყუან-მართლის გარჩევა. რახან ჩემი არ გესმით, იმედია, იმას მაინც დაუჯერებთ. აი, ისიც!

სელიმენა — აი, ხომ ხედავ, ჩემო კარგო, რა დღეში ვარ? ჩამოგდეს ხელში ამ ორმა და მაიძულებენ ერთ-ერთი მათგანი ამოვიჩიო, ხოლო მეორე სათოფებზეც აღარ გავიკარო. აბა, გაგონილა ესეთი პრეტენზიები?

ელიანტა — ამ საქმეში მსაჯულად არ გამოგადგები. შენი ამბავი რომ ვიცი, ისე დახლართავ ყველაფერს, ეშმაკიც კი ვერაფერს გაიგებს.

ორონტი — ტყუილად გვიშორებ თავიდან, სელიმენა, არაფერი გამოგვა. სანამ ჩვენს კითხვაზე პასუხს არ გაგვცემ, არ მოგშორდები.

ალცესტი — გეყო კუკუმაღლულობანას თამაში. ამჯერად თავს ვეღარ დაიძვრენ. გაები, ჩიტო, მახეში?

ორონტი — ჰო, მიდი, გაბედე, სელიმენა! ან იქით, ან აქეთ!

ალცესტი — ამოიღე ხმა, ენა ხომ არ გადაყლაპე?

ორონტი — ნუ დავგამადლი ერთ სიტყვას და მოვრჩეთ ეს ამბავი!

ალცესტი — თუ მღელღარებისაგან ხმას ვეღარ იღებ, გვანიშნე მაინც, მაგაზეც თანახმა ვართ!

სცენა IV — აქასტი, კლიტანდრი, არსინოე, ფილინტი, ელიანტა, ორონტი, სელიმენა, ალცესტი.

აქასტი — სელიმენა, ერთი პატარა საკითხის გარკვევა გვინდა და შენ მოგაკითხეთ, იქნებ დაგვეხმარო.

კლიტანდრი — ოჰო, ალცესტი და ორონტიც აქ ყოფილანი! თქვენც ამ საქმეში ხართ გარეული და კარგია, რომ ყველამ ერთად მოვიყარეთ თავი!

არსინოე — სელიმენა, სულ არ ვაპირებდი დღეს შენთან მოსვლას, მაგრამ ამათ წამომიყვანეს. თანაც, ისეთი რალაცეები მიტხრეს შენზე, რომ კინალამ გული გამისკდა. არა, მე ერთი სიტყვაც არ დამიჯერებია მაგათი ნალაპარაკებიდან, მაგრამ რას გაიგები! ან მაგათ როგორ დავაბრალო მატყუარობა და ან შენი ამიტომაც გადავწყვიტე წამოვსულიყავი და ყველაფერი საკუთარი თვალით მენახა. ხომ იცი „ათასჯერ გაგონილს ერთხელ ნანახი სჯობიაო“. აი, აქ მივჯდები ჩემთვის, ხელს არ შეგიშლით; მე ყურადღებას ნუ მომაქცევთ, თქვენ თქვენს საქმეს მიხედეთ. ხომ იცი, შენს დაჩაგვრას არავის ვაპატიებ!

აქასტი — აბა, სელიმენა, ყველანი აქა ვართ და გულახდილად ვილაპარაკოთ. აი, ამ წერილს რომ ხედავ? როგორც ვატყობ, კლიტანდრისთვის მიგიწერია.

კლიტანდრი — ეს ბერათი კი, მე მგონი, აქასტს ეკუთვნის.

აქასტი (ორონტსა და ალცესტს) — როგორც ხედავთ, ნაწერი ამისია, მაგრამ ვაი, რომ აზრებიც ამასვე ეკუთვნის. ჩვენთვის არც თუ ძალიან სასიხარულოა ამ წერილის შინაარსი, მაგრამ მაინც ხომ უნდა წავიკითხოთ! ბოლოს და ბოლოს, ქალს თავი შეუნუხებია და დაუწერია. შრომას წყალში ხომ არ ჩავუყრით! მაშ, ვინყებ: „რა უცნაური კაცი ხარ, ეგ რამ გაფიქრებინა, რომ შენთან ყოფნა არ მსიამოვნებს? განა რა შემატყვე სა-მაგისო? თუ არ მოხვალ და ბოდიშს არ მომიხდი, არასოდეს ხმას აღარ გაგცემ“. აი, ახლა იწყება, რაც იწყება:

„...არა გრცხვენია, იმ აყლაყუდაზე რომ ეჭვიანობ? აბა, ეგ რა ჩემი შესაფერისია! სულ რაღაც ნახევარი საათით შევხვდი და მაშინაც ძლივს გავუძელი მაგის სისულელეებს“.

ძალიანაც მრცხვენია, მაგრამ შემდეგ სტრიქონებში ჩემი თავი ამოვიცანი:

„...ხოლო რაც შეეხება იმ უნიფხო კრუხის პალოს, მთელი საღამო ხელზე რომ მეპოტინებოდა, არასდროს კაცად არ ჩამითვლია და შენ რაღა განერვიულებს არ ვიცი“...

როგორი იუმორის გრძნობაა, რას იტყვით?! აბა, ალცესტ, გამაგრდი, ახლა შენი ჯერია:

„...ჰო, კიდეც იმ დაბღვერილ კაცზე რომ გიეჭვიანია, მაგაზე კი ბევრი ვიცი. ნუთუ ვერ ხვდები, როგორ მართობს მაგისი გამოხტომები და თავისი ჭკუით, ფილოსოფიური ლაყობა? მაგისი ფილოსოფია და რჩევა-დარიგებები მინდა მე, როგორ ფიქრობ?..“

ორონტი, ტყუილად გიხარია, არც შენთვის დაუნყვეტია გული სელიმენას:

„...იმ გამონკეპილ ვაჟბატონს კიდეც გადაუნყვეტია რაღაც არ უნდა დაუჯდეს პოეტი იყოს და მაიძულებს მაგის უნიჭო ლექსებს ვუსმინო. ლექსებს კიდეც ავიტანდი, მაგრამ შენ უნდა ნახო, რა დღეში ვარ პროზაზე რომ გადადის. ვაი, მაშინა ვარ საცოდავი სანახავი, თუ ვარ! აი, ხომ ხედავ, რა დღეში ვარ მაგათ ხელში! შენ რა გგონია, ადვილია ამ ხალხის ატანა?! მაგრამ რა ვქნა, სახლიდან ხომ არ გავყრი?! თანაც, რაღაცით ხომ უნდა გავერთო!..“

ვინლა დაგვრჩა? კლიტანდრი! ნუ გეშინია, არც შენ დაგწყვეტ გულს:

„...ყველა ყველა, მაგრამ კლიტანდრზე ეჭვიანობა ან მე როგორ მაკადრე და ან შენს თავს?! მაგას კი ჰგონია, რომ მიყვარს, მაგრამ ეგონოს, ჩვენ რა გვენაღვლება! კლიტანდრისნაირი თავდაჯერებული კაცების გამაიმიუნება ჩემი საქმეა. მაგის მეტი რა ვიცი?! შენ კი, ძალიან გთხოვ, ხშირ-ხშირად მოდი ჩემთან. ასეთი ხალხის გადამკიდეს შენ მაინც მეცი ნუგეში“.

კლიტანდრი — ვერაფერს ვიტყვი, სელიმენა, კარგი პორტრეტების ხატვა შეგძლება! მაგრამ ახლა ის იკითხე, ჩვენ რაღას ვიტყვით შენზე აქედან რომ წავალთ!

ბაპსტი — ერთი-ორ სიტყვას მეც გეტყოდი, მაგრამ შენნაირი ქალი ნერვების მოშლად ნამდვილად არ ღირს. იმას კი გეტყვი, რომ ჩემნაირ უნიფხო კრუხის პალოებს შენზე ათასჯერ უკეთესი ქალები აფასებენ.

ორონტი — აი, თურმე ვინ ყოფილხარ! როგორ ერთხელ მაინც არ შემეპარა შენში ეჭვი! თუმცა, რას ვიფიქრებდი! ისეთ წერილებს მწერდი, რომ ჩემს ადგილზე ყველა მოტყუვდებოდა. ლექსებსაც რომ მიწუნებს! რამე მაინც გაეგებოდეს! მაგრამ ახლა უკვე ამეხილა თვალი და არაფერზე აღარ მწყდება გული (ალცესტს მიმართავს) აჰა, შენთვის დამითმია! დღეიდან შენს მეტოქეობაზე ხელს ვიღებ.

ბარსინოე — ჩემს ცხოვრებაში მსგავსი არაფერი გამიგონია. ეს რა ბნელი და ამოუცნობი ყოფილა ადამიანის გული! ეს რა გიქნია, სელიმენა? მე, სულელი კიდეც, ყველას გაფაციცებული ვუსმენდი, ცუდი არაფერი

თქვან ჩემს მეგობარზე-მეთქი. როგორ გაამასხარავე და გადაჰკიდე ეს ამ-
დენი ხალხი ერთმანეთს! აბა, ალცესტისნაირ კაცს ქალი უარს ეტყუოდა?
რამდენი ქალი ვიცი, რომ შენს ადგილზე ყოფნას ნატრობდა...

ალცესტი — დამაცადე, ჩემს თავს მე თვითონ მივხედავ, შენი დაცვა
არ მჭირდება. სელიმენას შეცვლას შენ თუ მიპირებ, ვნუხვარ, მაგრამ ამ
საქმიდან არაფერი გამოგივა.

არსინოე — მაგას ჩემზე ამბობ? ძალიანაც შემცდარხარ თუ გგონია,
რომ შენზე ვგიჟდები. მე, როგორც პატიოსან კაცს ისე გიყურებდი, შენ
კიდევ ეს რა სისულელეები მოგსვლია თავში! ნეტა რაში მჭირდები! აგერ,
სელიმენაა შენი შესაფერისი და მაგრად ჩასჭიდე ხელი, არსად დაგეკარ-
გოს! რაც აქამდე დღე დაგაყარა, ისიც ცოტა ყოფილა შენთვის. აბა,
თქვენ იცით, ტკბილად შეაბერდით ერთმანეთს! (გადის).

ალცესტი — მაშ, ასე! აქამდე ხმა არ ამომიღია, თუმცა რაც მე აქ
ვნახე და გავიგონე, ხმა უნდა ამომეღო კი არა, ღრიალით უნდა დამექცია
აქაურობა! მაგრამ ვეცადე თავი შემეკავებინა. ახლა კი, მომისმინეთ,
მეც ხომ მაქვს ერთი-ორი სიტყვის თქმის უფლება!

სალიმენა — თქვი, თქვი, რაც გინდა, ოღონდ ჯერ მე მათქმევინე.
დამნაშავე ვარ, ყველასთან ვტყუივარ, რაც გინდათ ის მიწოდეთ, ყველაფ-
რის ღირსი ვარ. ყველაზე შერცხვენილი შენთან ვარ, ალცესტ, სხვებმა კი
რაც უნდათ თქვან, ეგ სულ არ მადარდება. ვერაფერს ვიტყვი, სიძულვილის
ღირსი ვარ. როგორ გიყვარდი, მე კი რით გადაგიხადე. ნება შენია, რო-
გორც გინდა, ისე დამსაჯე.

ალცესტი — მერე და, რატომ არ მეკითხები, შემიძლია კი შენი დას-
ჯა? ან ამ გულს შენი სიძულვილი შეუძლია? ნეტავ კი შემეძლოს! განა არ
ვიცი, რისი ღირსიცა ხარ, მაგრამ რა ვქნა, რომ ისევ მიყვარხარ, მზად ვარ
ყველაფერი დავივიწყო და ისევ გამოგიწოდო შენგან ბევრჯერ უარყო-
ფილი ხელი. მოდი, ყველაფერი დავივიწყოთ და ყველა წყენა შენს ახალ-
გაზრდობას დავაბრალოთ. წამოდი ჩემთან, გავეშორდეთ ადამიანებს და
იქნებ სხვაგან რომ ვიქნებით, იქ მაინც მოახერხო ამ დაჭრილი გულის
გამთელება. რას იტყვი, წამოხვალ?

სალიმენა — როგორ, მე ასეთი ახალგაზრდა და სიცოცხლით აღ-
სავსე ქალი საკუთარი ნებით გამოვეთხოვო ცხოვრებას და სადღაც უკაც-
რიელ კუნძულზე ჩავიმარხო თავი?

ალცესტი — კი, მაგრამ, თუ შენც გიყვარვარ, რა მნიშვნელობა აქვს
შენთვის სად იცხოვრებ? მთავარია, რომ მე ვიქნები შენს გვერდით. სხვე-
ბი რალაში გჭირდებიან?

სალიმენა — შენთვის ადვილია ლაპარაკი, მაგრამ, აბა, ახლა მე
მკითხე! უნდა წავიდე ეს ნორჩი გოგო და სადღაც ჯურღმულში გამოვი-
კეტო! გაფიქრებისაც კი მეშინია! არა, აქ თუ დავრჩებოდით, მაშინ კიდევ
შეიძლებოდა ლაპარაკი, მაგრამ...

ალცესტი — გეყოფა, გეყოფა, არანაირ ლაპარაკს ჩვენს შორის აზრი
ალარა აქვს. ყველაფერი გასაგებია. შენთან აღარაფერი მესაქმება. წარმა-

ტებას გისურვებ შენს ჩვეულ საქმიანობაში. იმედია, ახალ გასართობს მალე იპოვი და გულს დარდს არ შეაჭმევინებ.

(სელიმენა გადის, ალცესტი ელიანტას მიმართავს).

ალცესტი — ელიანტა, ყოველთვის ვიცოდი რა კეთილშობილი ადამიანი იყავი; შენს მშვენიერებასაც ბევრჯერ მოუტაცია ჩემთვის თვალი; მაგრამ, ვაი, რომ იმ წყეულისაგან ვიყავი მოჯადოებული და შენსკენ არც ვიხედებოდი. მაგრამ, ძალიან გთხოვ, მომეცი უფლება, რომ ჩემი შეცდომა გამოვასწორო. ვიცი, რომ შენი ღირსი არა ვარ, მაგრამ იქნებ შესძლო და...

ელიანტა — ჩემი ღირსი რომ არა ხარ, გეთანხმები. ამიტომაც იმას მივყვები, ვინც ჩემი ღირსია. აგერ, ფილინტი, არც სხვების დასაცინი გამხდარა და არც ჩემთვის მოუბეზრებია თავი. აბა, ფილინტი, მეც ზოგიერთი აქ მყოფის ბედს ხომ არ გავიზიარებ?

ფილინტი — რას ამბობ, ელიანტა! მაგაზე ვერც კი ვიოცნებებდი! ახლა კი ჩემზე ბედნიერი კაცი დედამიწის ზურგზე არ მეგულება!

ალცესტი — მიხარია თქვენი ბედნიერება. ეცადეთ ბოლომდე ასე გიყვარდეთ ერთმანეთი. მე კი, ვერავის ვერაფერს დავაბრალებ, ხომ გაგიგონია „რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო“. წავალ, გადავიკარგები სადმე. იქნებ ვიპოვო ისეთი ადგილი ამ ცისქვეშეთში, სადაც პატიოსან კაცს დაედგომება და სიმართლისთვის შეურაცხყოფას არავინ მიაყენებს!

ფილინტი — წამო, ელიანტა, გავეკიდოთ, იქნებ როგორმე გადავათქმევინოთ ადამიანების მიტოვება!

ფრანგულიდან თარგმნა თინათინ ღარიბაშვილმა.
